

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

The Journal of Limitless Education and Research

*Kasım 2022
Cilt 7, Sayı 3*

*November 2022
Volume 7, Issue 3*

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi
Kasım 2022, Cilt 7, Sayı 3
The Journal of Limitless Education and Research
November 2022, Volume 7, Issue 3

Sahibi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Owner

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Editör

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editor in Chief

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editör Yardımcısı

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Assistant Editor

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Yazım ve Dil Editörü

Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL
Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Philologist

Assoc. Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Assoc. Prof. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL
Assoc. Prof. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Yabancı Dil Editörü

Doç. Dr. Gülden TÜM
Doç. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Foreign Language Specialist

Assoc. Prof. Dr. Gülden TÜM
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

İletişim

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği
06590 ANKARA – TÜRKİYE
e-posta: editor@sead.com.tr
sead@sead.com.tr

Contact

Limitless Education and Research Association
06590 ANKARA – TURKEY
e-mail: editor@sead.com.tr
sead@sead.com.tr

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda üç kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Journal of Limitless Education and Research(J-LERA) is an international refereed journal published three times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

İNDEKSLER / INDEXED IN

Editörler Kurulu (Editorial Board)

Computer Education and Instructional Technology Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR Dr. Barış ÇUKURBAŞI	Trakya Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Educational Sciences Eğitim Bilimleri	Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL Doç. Dr. Gülenaz ŞELÇUK Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ	Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
Science Fen Eğitimi	Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye Bartın Üniversitesi, Türkiye
Art Education Güzel Sanatlar Eğitimi	Dr. Seçil KARTOPU	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara
Lifelong Learning Hayat Boyu Öğrenme	Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ	Ankara Üniversitesi, Türkiye Portland State University, USA Khalifa University of Science and Technology, UAE
Teaching Mathematics Matematik Eğitimi	Prof. Dr. Erhan HACİÖMEROĞLU Doç. Dr. Burçin GÖKKURT Dr. Aysun Nüket ELÇİ	Temple University, Japan Bartın Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Pre-School Education Okul Öncesi Eğitimi	Doç. Dr. Neslihan BAY Dr. Burcu ÇABUK	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye Ankara Üniversitesi, Türkiye
Primary Education Sınıf Eğitimi	Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ Doç. Dr. Oğuzhan KURU Doç. Dr. Özlem BAŞ Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK Doç. Dr. Yalçın BAY	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Ordu Üniversitesi, Türkiye Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Teaching Social Studies Sosyal Bilgiler Eğitimi	Doç. Dr. Cüneyit AKAR	Uşak Üniversitesi, Türkiye
Teaching Turkish Türkçe Öğretimi	Prof. Dr. Fatma KIRMIZI Prof. Dr. Nevin AKKAYA Doç. Bilge BAĞCI AYRANCI Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR	Pamukkale Üniversitesi, Türkiye Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye Bartın Üniversitesi, Türkiye
Teaching Turkish to Foreigners Yabancılara Türkçe Öğretimi	Prof. Dr. Apollinaria AVRUTİNA Prof. Dr. Yuu KURIBAYASHI Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDU Doç. Dr. Gülden TÜM Lecturer Dr. Feride HATİBOĞLU Lecturer Semahat RESMİ CRAHAY	St. Petersburg State University, Russia Okayama University, Japan Vilnius University, Lithuania Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan Tiran University, Albania Çukurova Üniversitesi, Türkiye University of Pennsylvania, USA PCVO Moderne Talen Gouverneur, Belgium
Foreign Language Education Yabancı Dil Eğitimi	Prof. Dr. Arif SARIÇOBAN Prof. Dr. Işıl ULUÇAM-WEGMANN Prof. Dr. İ. Hakkı MİRİCİ Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN Assoc. Prof. Dr. Christina FREI Doç. Dr. Bengü AKSU ATAÇ Dr. Ulaş KAYAPINAR Dr. Nurcan KÖSE	Selçuk Üniversitesi, Türkiye Universität Duisburg-Essen, Germany Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye University of Pennsylvania, USA Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi, Türkiye American University of the Middle East (AUM), Kuwait American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

Yayın Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

- Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Ağrı Çeçen Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali YAKICI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Apollinaria AVRUTINA, St. Petersburg State University, Russia
Prof. Dr. Arif ÇOBAN, Konya Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman DUATEPE PAKSU, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Duygu UÇGUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Efe AKBULUT, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erhan Selçuk HACIÖMEROĞLU, Temple University, Japan
Prof. Dr. Erika H. GILSON, Princeton University, USA
Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma AÇIK, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fredricka L. STOLLER, Northern Arizona University, USA
Prof. Dr. Gizem SAYGILI, Karaman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN, Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İlze IVANOVA, University of Latvia, Latvia
Prof. Dr. İsmail MİRİCİ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Jack C RICHARDS, University of Sydney, Avustralia

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

- Prof. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Levent MERCİN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Leyla KARAHAN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Liudmila LIASHCHOVA, Minsk State Linguistics University, Belarus
- Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI, Rouen University, France
- Prof. Dr. Meliha YILMAZ, Gazi Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Merih Tekin BENDER, Ege Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nergis BİRAY, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nesrin İŞİKOĞLU ERDOĞAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nezir TEMUR, Gazi Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Serap BUYURGAN, Başkent Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Serdar TUNA, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Serdarhan Musa TAŞKAYA, Mersin Üniversitesi
- Prof. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE Emekli Öğretim Üyesi, Türkiye
- Prof. Dr. Süleyman İNAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Şafak ULUÇINAR SAĞIR, Amasya Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Şahin KAPIKIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Tahir KODAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Tazegül DEMİR ATALAY, Kafkas Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK, Portland State University, USA.
- Prof. Dr. Todd Alan PRICE, National-Louis University, USA
- Prof. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Umut SARAÇ, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

-
- Prof. Dr. William GRABE, Northern Arizona University, USA
Prof. Dr. Yasemin KIRKGÖZ, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Yuu KURIBAYASHI, Okayama University, JAPAN
Prof. Dr. A. Işıl ULUÇAM-WEGMANN, Universität Duisburg-Essen, Deutschland
Assoc. Prof. Dr. Sevinc QASİMOVA, Bakü State University, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Carol GRIFFITHS, University of Leeds, UK
Assoc. Prof. Dr. Christina FREI, University of Pennsylvania, USA
Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA, Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Salah TROUDI, University of Exeter, UK
Assoc. Prof. Dr. Suzan CANHASİ, University of Prishtina, Kosovo
Assoc. Prof. Dr. Şaziye YAMAN, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University of Science and Technology, UAE
Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU, Tiran University, Albania
Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE, Vilnius University, Lithuania
Assoc. Prof. Dr. Spartak KADIU, Tiran University, Albania
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Abdurrahman ŞAHİN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ahmet BAŞKAN, Hitit Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Anıl ERTOK ATMACA, Karabük Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Aydın ZOR, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL, Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Behice VARIŞOĞLU, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Bilge AYRANCI, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Cüneyit AKAR, Uşak Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Demet GİRGİN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Dilek FİDAN, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Esin Yağmur ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Feryal BEYKAL ORHUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

- Doç. Dr. Filiz METE, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Gülenaz SELÇUK, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR, Trakya Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Mehmet Celal VARIŞOĞLU, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Melek ŞAHAN, Ege Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATRANCI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Nazan KARAPINAR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Neslihan BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Nil Didem ŞİMŞEK, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Orhan KUMRAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Salim PİLAV, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Sevgi ÖZGÜNGÖR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Şahin ŞİMŞEK, Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Ufuk YAĞCI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Vesile ALKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Yalçın BAY, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Öğr. Üyesi Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Öğr. Üyesi Banu ÖZDEMİR, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Öğr. Üyesi Barış ÇUKURBAŞI, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Öğr. Üyesi Emel GÜVEY AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

- Dr. Öğr. Üyesi Hasan Hüseyin MUTLU, Ordu Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Öğr. Üyesi Seçil KARTOPU, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Öğr. Üyesi Üzeyir SÜĞÜMLÜ, Ordu Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Bağdagül MUSSA, University of Jordan, Jordan
- Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU, Ankara Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Düriye GÖKÇEBAĞ, University of Cyprus, Language Centre, Kıbrıs
- Dr. Erdost ÖZKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Feride HATİBOĞLU, University of Pennsylvania, USA
- Dr. Hanane BENALI, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
- Dr. Nurcan KÖSE, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
- Dr. Ulaş KAYAPINAR, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
- Dr. Nader AYİŞH, Khalifa University of Science and Technology, UAE

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

Bu Sayının Hakemleri (Referees of This Issue)

- Prof. Dr. Fatma KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Serdarhan Musa TAŞKAYA, Mersin Üniversitesi
Doç. Dr. Gökhan ILGAZ, Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL, Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Levent VURAL, Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Serpil DURĞUN, Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Bahtinur MÖNGÜ, Erzurum Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Aydın BAŞAR, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Seçil KARTOPU, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ECEVİT, Düzce Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ufuk GÜVEN, Düzce Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin BÜYÜKŞAHİN, Bartın Üniversitesi
Dr. Ulaş İLİC, Pamukkale Üniversitesi

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

Dear Readers,

We are delighted to present you the November 2022 issue of the Journal of Limitless Education and Research.

The aim of our Journal, which has been published continually by the Limitless Education and Research Association (SEAD) since 2016, is to contribute scientifically to the field of education and research. For this purpose, priority is given to publishing theoretical and applied studies and sharing scientific information at national and international level.

The Limitless Journal of Education and Research is published three times a year, scanned in various national and international indexes, and receives numerous citations. Our Journal with an impact factor of 0.5 in SOBIAD 2021 is among the first 90 journals published in our country.

SEAD Journal is published with the scientific contributions and support of academicians working in Turkey and abroad, such as articles, research and projects. Our journal has been publishing for six years without compromising its academic and scientific quality. We would like to thank all the editors, writers, referees and translators who contributed to the preparation and publication of our journal.

In this issue of our journal, as in other issues, eight scientific research and articles related to education are included. These studies are presented in two languages, Turkish and English.

We hope that our journal will make significant contributions to the field of education and research. With our best regards.

LIMITLESS EDUCATION AND RESEARCH ASSOCIATION

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

Değerli Okuyucular,

Sizlere Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisinin Kasım 2022 sayısını sunmaktan mutluluk duyuyoruz.

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Derneği (SEAD) tarafından 2016 yılından bu yana kesintisiz olarak yayınlanan Dergimizin amacı, eğitim ve araştırma alanına bilimsel yönden katkı sağlamaktır. Bu amaçla kuramsal ve uygulamalı çalışmalarını yayınlamaya, bilimsel bilgileri ulusal ve uluslararası düzeyde paylaşmaya öncelik verilmektedir.

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, yılda üç sayı olarak yayınlanmakta, çeşitli ulusal ve uluslararası indekslerde taranmakta ve çok sayıda atıf almaktadır. SOBIAD 2021 yılı etki faktörü 0,5 olan Dergimiz, ülkemizde yayınlanan ilk 90 dergi arasında yer almaktadır.

SEAD Dergisi, yurt içi ve yurt dışında görevli akademisyenlerin makale, araştırma, proje gibi bilimsel katkı ve destekleriyle yayınlanmaktadır. Akademik ve bilimsel kalitesinden ödün vermeden altı yıldır yayın hayatını sürdürmektedir. Dergimizin hazırlanması ve yayınlanmasında emeği geçen bütün editör, yazar, hakem ve çevirmenlere teşekkür ediyoruz.

Dergimizin bu sayısında diğer sayılarda olduğu gibi eğitimle ilgili sekiz bilimsel araştırma ve makaleye yer verilmiştir. Bu çalışmalar Türkçe ve İngilizce olarak iki dilde sunulmuştur.

Dergimizin eğitim ve araştırma alanına önemli katkılar getirmesini diliyoruz. Saygılarımızla.

SINIRSIZ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ

TABLE OF CONTENTS

İÇİNDEKİLER

Article Type: Review
Makale Türü: Derleme

Firdevs GÜNEŞ

What is the Main Idea? How is it found?

Ana Fikir Nedir? Nasıl Bulunur?

357-390

Article Type: Research
Makale Türü: Araştırma

Doğan BULU, Görkem AVCI

Teacher's Opinions About Remedial Education Program in Primary Schools

İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Hakkında Öğretmen Görüşleri

391-421

Yalçın BAY, Leyla BALTAYEVA

The Views of Classroom Teachers about the Math Teaching with Games

Sınıf Öğretmenlerinin Oyunla Matematik Öğretimine İlişkin Görüşleri

422-471

Menekşe ESKİCİ, Maide KÜÇÜKKARIŞ

Analysis on the Problems Encountered in the Application of Transported Education in Primary Education

İlköğretimde Taşınmalı Eğitim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunların Analizi

472-512

İbrahim Halil YURDAKAL

Metaphoric Perceptions of Adults on Digital Concepts in Education

Eğitimde Dijital Kavramlara İlişkin Yetişkinlerin Metaforik Algıları

513-542

Özge TARHAN

Developing the Level of Political Conversation of Parents with Their Children

Ailelerin Çocuklarıyla Siyaset Konuşma Düzeyi Ölçeğinin Geliştirilmesi

543-571

Feryal BEYKAL ORHUN, Sultan Alev DİRİN

Pandemic Period Images in Middle School Students' Pictures (Case of Denizli Province)

Ortaokul Öğrencilerinin Resimlerinde Pandemi Dönemi İmgeleri (Denizli İli Örneği)

572-606

The Journal of Limitless Education and Research
Volume 7, Issue 3, 472 - 512

DOI: 10.29250/sead.1163617

Received: 22.08.2022

Article Type: Research

Accepted: 10.11.2022

Analysis on the Problems Encountered in the Application of Transported Education in Primary Education

Assoc. Prof. Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli University, menekeskici@hotmail.com

Maide KÜÇÜKKARIŞ, Kırklareli University, maide_erginsoy@hotmail.com

Abstract: The aim of this study is to investigate the studies conducted on the "Transported Education" problems experienced in Turkey by document analysis method, to categorize the existing problems and to reveal the frequency of their being mentioned. In this way, it is to create public awareness that has gained a general perspective by seeing the accumulation of problems. The data obtained by the document analysis method were interpreted with the help of tables. In the evaluation of the data obtained the content analysis technique is used; yet, the study is a descriptive study as it aims to shed light on the existing situation. In the study 21 articles and 12 theses published in the YÖK-National Thesis Center and Dergipark database were scrutinized. The problems encountered in the study were classified into categories such as "transportation", "school-parent relationship", "courses", "nutrition", "adaptation to school" and "economy". It is observed that there are 23 different problems in the transportation category, 8 in the school-parent relationship category, 7 in the lessons category, 7 in the nutrition category, 5 in the school adaptation category, and 5 in the economy category. The category with the most different problems is 'transportation'. It is seen that transported education problems are divided into 6 categories. Frequency of problems reported for transportation category is 121, frequency of school-parent relationship category is 40, problems reported for courses category is 35, frequency of nutrition category is 35, school adaptation category is 25, economy category is 8. 'Taking passengers to transport vehicles' (n 12) is the most frequently cited problem. The other second most mentioned problems with the same frequency in the list are of 'lack of adequate training of service drivers' (n 11) and 'negative effects of climate conditions' (n 11).

Keywords: Transported education, Transported education problems, Transported students.

Cited in: Eskici, M. & Küçükkarış, M. (2022). Analysis of the problems encountered in the application of transported education in primary education, ilköğretimde taşımali eğitim uygulamasında karşılaşılan sorunların analizi. *The Journal of Limitless Education and Research, Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 7(3), 472-512. DOI: 10.29250/sead.1163617

First Author ORCID: 0000-0001-6217-3853

Second Author ORCID: 0000-0002-4799-0588

1. Introduction

Education is an indispensable process for individuals to change their behavior in the desired direction, that is, to develop personally, to keep up with innovations, to generate ideas. Considering what a productive generation will do in the future, it can be said that education is an investment that has a return. Education takes place in any environment where something is deliberately taught. Schools are academic institutions wherein planned scheduled trainings are held. Basic education accepted as the beginning of academic education is a stage that every citizen is expected to participate in his/her life (Aydın, 2000; Göksoy 2013). Basic education that is organized in accordance with the needs of the compulsory education system, taking into account individual differences and age groups (Örs, Erdoğan & Kipici, 2013), has covered a 12 year-process (4+4+4) in Turkey since 2012 (Haşhaş, 2022). It is the main goal of Basic Education Institutions to provide students with problem-solving skills, ensure the transfer of cultural heritage, and hereby, turn them into a harmonious, productive individual for the society in line with the goals and principles calibrated in the Basic Law of Turkish National Education. Therefore, participation in basic education is important for the development of countries. Basic education is compulsory in Turkey (Millî Eğitim Bakanlığı, 2012). In the respect, it is among the responsibilities of the state to ensure that citizens access the service given by the educational institutions. Transported education is a situation applied with the increase of schooling rates so as to ensure access to educational institutions.

Since the Ministry of National Education of the Republic of Turkey aims to make basic education accessible and continuous, assembling students within the school is taken as a basis (Kaya & Aksu Bilgin, 2009). In Turkey, the application of transported education is carried out transporting the students who are enrolled in settlements wherein there are no schools to the transportation-based central schools. Transportation of students from the geography where they live to a different geography through transported education provides access to education. Accessibility provided by transported education makes equal opportunities possible in education (Aydın Timur, 2017; Çetinkaya & Üzümcü, 2021; Yurdabakan & Tektaş, 2013). Transported education, with its functionality, takes education needs as a basis and provides the opportunity to solve problems in the areas where students live (Budak, 2009). The existence of a library, laboratory, gym, painting workshop in the transport center school meets this functionality (Küçüksüleymanoğlu, 2006). With the availability of financial opportunities to present books, laboratory supplies, sports equipment and so on, they are offered for the use of students in different activity areas located in the transported center school. In the same vein,

covering the service fee for students by the State of the Republic of Turkey so as to provide transportation to the transported center is another application regarding equality of opportunity and accessibility for students to benefit from the application without paying any fee. Thus, the State of the Republic of Turkey provides equal opportunities by benefiting its citizens equally from material opportunities to a certain extent (İnan & Demir, 2018). In addition to providing the financial opportunities offered, communication to be established between school and the families supports the spiritual development of students (Argon & Kızılcı, 2012). The student, whose spiritual development is supported, continues his/her educational life with more solid steps as he/she has gained self-confidence.

Students who benefit from the transported education application have the opportunity to profit from the opportunities offered by the school by going to the selected transportation center school. In this way, children living in villages without schooling have the chance to receive a good education in line with the opportunities in the transportation-based center schools. The academic, social, cultural and physical facilities of the transportation-based center school support the achievements of the students (Elagöz, 2022). The fact that the transportation center school has physical facilities such as a laboratory, gym, library, painting workshop, and the processing of lessons in a separate classroom is reflected in the academic achievements of students (Yurtbakan & Altun, 2016). With transported education, students' morale and motivation increase by communicating with a larger number of teachers and students (Küçüksüleymanoğlu, 2006; Soğancı, 2022). Students communicate with different individuals through transported education and share an environment where there is cultural difference (Galliger, Tisak & Tisak, 2009). By interacting in this sharing process, they learn to understand individuals with different cultural characteristics and respect differences. This interaction, which the students have, gives them a democratic perspective. Thus, the consolidation of the foundations of a democratic society will be realized. Respect for different opinions in a democratic society supports multiculturalism. Hereby, multiculturalism and democratic perspective can be considered as two concepts that feed one another (Polat ve Kılıç, 2013). As Bohn and Sleeter (2000) stated, multicultural educational environments create an environment that will develop critical thinking skills along with ensuring diversity of thought. It should be aimed to reveal the differences (heterogeneity) that exist in society by not including each individual in the idea of a homogeneous society (Cırık, 2008). Even the fact that the lunch given in the school cafeteria of the transportation center has a different taste than the food eaten at home supports the heterogeneity that exists in society. It is also an opportunity recognized by

the education that the student has to taste different flavors by going beyond the type of food that he is used to eating at home. In addition to all the useful aspects mentioned for transported education, it is also seen that problems are encountered.

The geographical location of Turkey, the low population in the villages, the insufficient unified classroom practice (Yurdabakan & Tektaş, 2013), the lack of schools in the village (Soğancı, 2022) made it necessary to implement transported education. However, different problems have been encountered during the application of transported education. The research carried out on the problems of transported education (Kaya, 2010; Receptoğlu, 2009; Şimşek & Büyükkıdık, 2017) reveal that the problems caused by the application differ depending on transportation, nutrition, school-parent relationship, school adaptation and economy categories. The fact that the application designates diversities in this way results from the variables such as transportation center school, student, parent that are not in the same profile. Because of this situation, multiple perspectives are required to evaluate the problems caused by transported education (Öztürk, 2014a; Öztürk, 2014b).

A transportation network is required for transported education to be realized. Therefore, the difficulties encountered during transportation are reflected as a problem in transported education. Weather conditions that affect transportation, maintenance of services, passenger factor, road routes and so on also influence the transported education even if these are indirect factors. Unfavorable transportation conditions (Işık & Maya, 2003) and disruptions caused by transportation service (Ekici, 2018) support this situation. In the study conducted by Henderson (2009), it is accenuated that children in rural settlements spend a significant part of their lives in school services due to transported education. These children coming by transportation spend too much time in the school bus, which is a separate point to be questioned, especially, on how safe this time is (Zars, 1998). During the time spent in the service, students are exposed to physical restrictions (restriction of movement space, feeling compelled to listen to an unwanted song played, shaking seVICES resulting from the road infrastructure) or have limited social opportunities. In addition, peer bullying continues to manifest itself in school services (Delara, 2008).

According to Haşhaş (2022), socialization of students is useful in mobile schooling; nonetheless, students' having to stick with the departure of services rather than participating in activities at the end of the course, and not likely to be spending time with their friends outside school hours relieve the possibility of their socialization in school (Ozan, 2015). In addition to

providing equal opportunity, this situation brings up with it problems arising from its implementation. To Can (2022), unplanned activities in accordance with school service hours or unscheduled service hours related to activities will continue the problems caused by the application. Aktaş (2022), stated in his study that students could attend education and supportive courses in accordance with the special opportunities of their parents. It is emphasized that the students are willing to participate in these courses and that the courses contribute to them (Tuna et al., 2017). According to Demir Başaran ve Narinalp Yıldız (2017), increasing student success along with support courses and having the opportunity to compensate for non-catch-up subjects assist the contribution that provides a basis for student. Education is not just the time spent during class hours. Therefore, students' participation in support courses should be ensured. It is necessary to look for solutions to these issues by reviewing the application of the transported education. In this research, in order to shed light on the mentioned issues, the focus was on transported education and its problems.

When the studies are scrutinized in the field, it was seen that there are many problems that transported education creates for the education system and students, and articles and theses that addressed this problem were examined. Document analysis was carried out to determine the problems encountered in transportation of the primary education practice. With this research, it is aimed to analyze the academic researches that reveal the problems of transported education. Transported education has been made compulsory for students with difficulties in accessing basic education, and transported education problems encountered in primary education practice covering the compulsory education age range have been taken into account while scrutinizing the field. Since identifying the problems related to this situation is the first step to be taken to minimize or eliminate the problems, it is thought that the study will also be a guidance for policymakers.

In this research, it is aimed to examine the studies carried out to determine the problems of transport education. For this purpose, the problems of transport education have been identified and the problems have been classified according to the subject areas. In this research, frequency distributions have been tried to be revealed according to the indications of the problems in the studies examined.

In line with the problems of the Transported Education Application, the answers to the following questions have been tried to be sought.

1. How is the distribution of the problem numbers of transportation education problems according to the categories?
2. What is the distribution of the problems in the transportation category in the studies examined?
3. What is the distribution of the problems in the nutrition category in the studies examined?
4. What is the distribution of the problems in the lessons category in the studies examined?
5. What is the distribution of the problems in the School Adaptation category in the studies examined?
6. What is the distribution of the problems in the School-Parent Relationship category in the studies examined?
7. What is the distribution of the problems in the economy category in the studies examined?
8. What is the frequency of problems according to categories?

2. Method

2.1. Research Model

The study is a qualitative study based on the descriptive model and was conducted with the document analysis technique. In order to determine the problems of transported education, the process was continued in this research using qualitative research methods and techniques. Creswell (2017) states that the qualitative research process is studied as an inductive (from part to whole) process in such a way as to obtain abstract units of knowledge until one has comprehensive knowledge of the subject. The idea behind qualitative research here is the purposeful selection of documents in order to make the best sense of the research problem. While using document analysis method which is a qualitative data analysis for the purpose of access to documents to confirm whether it is original, to understand the document, analyze print and electronic materials, including all documents and review all the data are formed through the stages of a process followed in a systematic way (Kiral, 2020). According to Karasar (2020), the descriptive model is the name of the model that aims to detect a situation that has existed in the past or still exists.

2.2. Sample

In order to be used in the research, the literature on Bussed Education problems was examined and the universe of the study on the subject was 21 articles in the YÖK-National Thesis Center and Dergipark database; Research on transported education in primary education, Van city center example (Yeşilyurt & Orak, 2007), Student views on bussed education: Bartın city center example (Yavuzarslan, et al., 2019), Teacher and parent views on the participation of families in the education process in the practice of accessing education through transportation (Tümkeya and Ulum, 2020), perceptions of administrators, teachers, students and vehicle drivers regarding transportation and transportation problems in Turkey (Recepoğlu, 2013), Opinions on the application of transportation education in primary schools (Example of Denizli Province Buldan district) (Gülmez, 2020), teacher evaluations on bussed education practices (Elçiçek and Kaplan, 2021), an examination of bussed education practices in Birecik (Cinoğlu, et al., 2014), Some Problems of Bussed Primary Education: "The Case of Kütahya/Aslanapa-Tavşanlı Districts" (Aycan and Cankurt, 2005), The application of transported primary education (Uşak example) (Arı, 2003), Equality of Opportunity Based Transported Education Application: The Case of Kızılırmak District (Cesur, 2021), Bussed education as a step towards ensuring equality of opportunity and opportunity (Kaya & Aksu Bilgin, 2009), The views of the parents of primary and secondary school students on bussed education (Öztürk, 2014a), Primary 6-7.-8. Problems faced by primary school students in bussed education (Gülнар example) (Seçer and Yanpar Yelken, 2009), Evaluation of Bussed Education Practice with Teacher and Student Opinions: The Case of Bozova District (Şimşek and Büyükkıdık, 2017), Transportation Education Practice According to the Opinions of Teachers Working in Transportation Center Schools (Bilek and Kale, 2012), The implementation of transported primary education and the problems encountered: Kastamonu province example (Recepoğlu, 2009), Examination of studies on transported education (Çetinkaya and Üzümcü, 2021), Parent opinions about the implementation of transported primary education and its termination (Işık and Maya, 2003), According to the opinions of administrators, teachers, students and parents, transportation education application in Pazarcık (Çavuşoğlu and Dönmez, 2018), transportation education (Bursa province example) (Küçüksüleymanoğlu, 2006), opinions of transportation primary school students on transportation education (Yurdabakan and Tektaş, 2013) and 11 theses; Cost and problems of transported primary schools (Example of Denizli-Acıpayam district) (Akkır, 2020), Transported primary education in Denizli Province-Honaz District (Akyol, 2016), Transported education: Teacher and student opinions (Iyibaş, 2017), Application and problems of transported primary

education : “Example of Sincan District” (Karakütük, 1996), Parents' views on the transported education system (Example of Merkezefendi district Göveçlik district) (Şahban, 2016), Problems of transported students in primary education (Şan, 2012), Difficulties encountered in the implementation of transported primary education (Zonguldak province example) (Turan, 2011), Bussed education practice in primary education (Uslu, 2017), Problems in village schools and opinions of parents, teachers and administrators about bussed education (Can, 2022), Management and problems of bussed education: Adıyaman province example (Kaya, 2010), Determining the Problems Encountered by Principals in Transported Primary Schools (Uraslu, 2017). The range of publication years in the literature was not taken into account in the determination of this study group. It is aimed to reach all the studies in the literature related to the subject of the study. In order to reach the appropriate publications that constitute the content of the study, the document analysis method was used and the research was conducted based on the keywords "Business Education Problems", "Primary Education Bussed Education Problems", "Transport Education", "Bussed Education" and "Vocation Education".

2.3. Data Analysis

In this study, the problems were identified and the content analysis technique was utilized to evaluate the data obtained by grouping them under category headings. The main purpose of content analysis is to reach concepts and relationships that can explain the collected data. In the descriptive scanning model, there are qualities of science such as observation, recording, detecting relationships between events and reaching generalizations on immutable principles controlled (Selçuk et al., 2014). The data summarized and interpreted in the descriptive analyses are subjected to a deeper processing in the content analysis; and concepts and themes that cannot be noticed with the descriptive approach can be discovered as a result of this analysis.

The basic process in content analysis is to bring together similar data within the framework of certain concepts and themes and to organize and interpret them in a format that the reader can understand (Yıldırım ve Şimşek, 2018). In the process of analyzing and interpreting the problems of transported education, the stages of category development, naming, interpretation and calculation of frequencies were utilized. During the stage of category development for content analysis, each of the articles and theses was carefully delved into and category grouping was realized according to the scope of the problem.

3. Findings

3.1. Distribution of the number of problems of transported education by categories

The problems in the categories of transported education problems have been classified according to their differences and the frequency values and presented in Table 1.

Table 1

Distribution of categories of transported education problems according to the number of different problems

Subject Area	Number of Problems (f)
Transportation	23
Nutrition	7
Lessons	7
School Adaptation	5
School-Parent Relationship	8
Economy	5

As seen in Table 1, transported education problems are included in a total of 6 categories, including 'transportation', 'school-parent relationship', 'lessons', 'nutrition', 'school adaptation', and 'economy'. There are 23 different problems in the transportation category, 8 different problems in the school-parent relationship category, 7 problems in the lessons category, 7 in the nutrition category, 5 in the school adaptation category, and 5 in the economy category. The category with the most different problems is 'transportation'.

3.2. The distribution of the problems in the transportation category in the studies examined

The problems in the transportation category are classified according to the frequency of indication and the frequency values of this classification are presented in Table 2.

Table 2

Distribution of the frequency of indication of transport category problems

Transportation Category Problems	Problem Frequency of Indication (f)
1 Taking passengers to transported vehicles	12
2 Not having sufficient training of service drivers	11
3 Negative effects of climate conditions	11
4 Failure to meet the required standards of the service vehicles	10
5 Drivers' driving the service fast	9
6 Exhaustment of the service journey	9
7 Being late for the service and missing the school daily schedule (excessive absence)	9
8 Difference of vehicles and their drivers regarding the contract	7
9 Overcrowding of services	6
10 The inability of drivers to communicate healthily with students	5

11	Non-sticking on schedules of the services (not arriving at regular scheduled times)	4
12	Getting cold in rainy and cold weather while waiting for service	4
13	Lack of co-guiding personnel in transportation services	4
14	Smoking drivers in the service	3
15	The risk of road on the service route	3
16	The long distance of the service route	3
17	The distance between home and service	3
18	Not enough heating in vehicles in winter	2
19	Forgetting student at school, his not being taken to service	2
20	Failure of inspection for service vehicles	1
21	Drivers' not following the service route	1
22	Non-existing of service drivers in some areas	1
23	Making vehicle changes too often	1

When Table 2 is examined, it is seen that 23 different problems are stated in the transportation category. 'Taking passengers to transportation vehicles' (12) is the most common problem in this category. While the problems of 'service drivers do not have sufficient education' (11) and 'Negative effects of climate conditions' (11) ranked second and third, they both entered the ranking of the second most frequently mentioned problems with the same frequency. Problems in this category are at least the specified 'failure of inspection for service vehicles' (1), 'drivers' not following the service route' (1), 'non-existing of service drivers in some areas' (1), 'making vehicle changes too often' (1) issues among the issues specified once at least.

3.3. The distribution of the problems in the nutrition category in the studies examined

The problems in the nutrition category are classified according to the frequency of indication and the frequency values of this classification are presented in Table 3.

Table 3
Frequency distribution of nutrition category problems

	Nutrition Category Problems	Problem Frequency of Indication (f)
1	Lack of a dining hall at school	9
2	The lack of quality food provided at school	8
3	Insufficiency of the meals provided at school	6
4	The service of food cold	4
5	Not offering food as stated in the contract	3
6	Giving similar food every day	3
7	Having unhealthy meals of students coming via transportation (not having breakfast due to getting up too early, etc.)	2

When Table 3 is examined, it is seen that 7 different problems are indicated in the nutrition category. 'Lack of cafeteria in school' (9) is the most mentioned problem in this category. 'Lack of quality of meals provided at school' (8) is the second most frequently

mentioned problem while 'Insufficient meals provided at school' (6) is the third most frequently mentioned problem. The least mentioned problem in this category is that students who come with transportation cannot eat healthy food (they don't have breakfast because they get up early, etc.)' (2).

3.4. The distribution of the problems in the courses category in the studies examined

The problems in the courses category are classified according to the frequency of being mentioned and the frequency values of this classification are presented in Table 4.

Table 4
Frequency distribution of course category problems

Problems of the Category of Lessons	Problem Frequency of Indication (f)
1 Distractibility due to getting up early in the morning	12
2 Inability to attend courses that support classes	9
3 Inability to participate in extracurricular activities	7
4 Not reaching enough resources for homework or not doing homework	4
5 Few number of friends interacted outside the school	1
6 Insufficient use of school resources	1
7 No compensation for the course materials upon their being forgotten at home	1

When Table 4 is examined, it is seen that 7 different problems are stated in the lessons category. 'Distractibility due to getting up early in the morning' (12) is the most mentioned problem in this category. 'Inability to attend courses supporting courses' (9) is the second most frequently mentioned problem, while 'Inability to participate in extracurricular activities' (7) is the third most frequently mentioned problem. The least mentioned problems in this category are 'Low number of friends interacted outside the school' (1), 'Insufficient use of school resources' (1) and 'Lack of compensation for course materials when forgotten at home' (1).

3.5. The distribution of the problems in the School Adaptation category in the studies examined

The problems in the School adaptation category are classified according to the frequency of being mentioned and the frequency values of this classification are presented in Table 5.

Table 5
Frequency distribution of school adaptation category problems

	Problems of School Adaptation Category	Problem Frequency of Indication (f)
1	The difficulty of merging students between those of the Central school and of Transported education	14
2	Students' being left unsupervised during lunch	4
3	Having difficulty of students of transported education to comply with school and classroom rules	3
4	No orientation work for students arriving by transport	2
5	Low frequency of taking part in activities organized at school	2

When Table 5 is examined, it is seen that 5 different problems are displayed in the school adaptation category. 'Difficulty of merging between students with transport and Central school students' (14) is the most frequently mentioned problem in this category. 'Students being unsupervised during lunch (4) is the second most frequently mentioned problem. The least mentioned problems in this category are 'Lack of orientation work for students arriving by transport' (2), and 'Low frequency of taking part in activities organized at school' (2).

3.6. The distribution of the problems in the School-Parent Relationship category in the studies examined

The problems in the School-Parent relationship category have been classified according to the frequency of being mentioned and the frequency values of this classification are presented in Table 6.

Table 6
Frequency distribution of school-parent relationship category problems

	Problems of the School-Parent Relationship Category	Problem Frequency of Indication (f)
1	The family's inability to go to school enough to meet with teachers	14
2	Lack of participation of parents in the parent-teacher meeting	12
3	The fact that the transported primary education application is seen as the problem on its own	5
4	The reluctance of parents to send their girls to school	3
5	Parents' concerns	2
6	The idea that students who come with transportation will reduce the overall success of the transportation center school	2
7	Parents' demand to use the service for other purposes	1
8	Not following the schedule in the mornings	1

When Table 6 is examined, it is seen that 8 different problems are stated in the school-parent relationship category. 'The inability of the family to go to school enough to meet with the teachers' (14) is the most frequently mentioned problem in this category. 'Lack of participation to a PTA meeting parents' (12) was the second most mentioned issue while 'bussed

primary application is in itself be seen as the problem' (5) third-most mentioned issue. The least mentioned problems in this category are 'Parents want to use the service for other purposes' (1), and 'They do not comply with the schedule in the mornings (1)'.

3.7. The distribution of the problems in the economy category in the studies examined

The problems in the economy category are classified according to the frequency of indication and the frequency values of this classification are presented in Table 7.

Table 7

Distribution of the frequency of stating problems of the economy category

	Problems of the Economy Category	Problem Frequency of Indication (f)
1	Insufficient expenditure of the state for transport-based primary education	5
2	Insufficient usage of the relocated village schools because of remaining empty-out of use	2
3	Excessive workload of transport-based schools	1

When Table 7 is examined, it is seen that 3 different problems are stated in the economy category. 'Insufficient expenditure of the state for transport primary education' (5) is the most frequently mentioned problem in this category. 'Moving village schools remain empty-out of use' (2) is the second most mentioned problem, while 'Excessive workload of transport-based schools' (1) is the third most mentioned problem and has entered the ranking of the least mentioned problem in this category.

3.8. Frequency of problems according to subject areas

The problems in the Transportation Education category are classified according to the frequency of indication and the frequency values of this classification are presented in Table 8.

Table 8

Frequency of problems according to categories in transport education

Category	Frequency of Problem Indication (f)
Transportation	121
School-Parent Relationship	40
Lessons	35
Nutrition	35
School Adaptation	25
Economy	8

When Table 8 is examined, it is seen that transportation education problems are divided into 6 categories. The frequency of problems in the transportation category is 121; the frequency of problems in the school-parent relationship category is 40; the frequency of problems in the lessons category is 35; the frequency of problems in the nutrition category is

35; the frequency of problems in the school adaptation category is 25; and the frequency of problems in the economy category is 8.

4. Result and Discussion

Even if Transported Education, widely used in Turkey, provides equal opportunities and possibilities for students, it is likely that in some cases (in-school and out-of-school) the problems they face will arise. In this study, it is desired to keep a magnifying glass on the problems of transportation education by examining the relevant studies in the literature based on the existence of transportation education problems. This study, in which the identified Transportation Education problems were categorized, aimed at making suggestions based on the frequency of problems mentioned. In this study, which was conducted using the document analysis method, the problems of transport education were collected under the categories of 'transportation', 'school-parent relationship', 'lessons', 'nutrition', 'school adaptation' and 'economy'.

When the categories related to transportation education problems are examined in the study, it can be said that the category in which the number of problems is determined the most is transportation. It was seen that different problems of transportation were mentioned in 24 of the 31 studies examined. In the remaining 7 studies, the problem that fell into the transportation category was not specified. These seven studies mainly focused on the equality of opportunities and possibilities and sociological assessments of the importance of the practice of transported education in the education system. When the studies conducted on the problems of transported education in Turkey were examined, it was determined that the category with the most problems was "transportation". Considering that the transportation process is the lifeblood of transportation education, it is an inevitable fact that the volume of problems mentioned in this category is equally high.

In this study, the problem of 'Taking passengers to transport vehicles', which is the most frequently mentioned among the transportation problems, is a rule violation. There may be financial reasons for the problem of taking passengers to student services, as well as cultural reasons (benevolence, inability to say no to acquaintances, etc.) reasons also contained in it. As stated by Uraslu (2017) that the problem of taking passengers to student services occurs due to lack of supervision, it has been repeated by Şahin and Avan (2018) that similar problems have been encountered in transported education that supports Uraslu (2017) and it has been suggested that the service vehicles should be supervised by installing cameras inside. In cases

where the rules are not followed, the rights and freedoms of the students in the vehicles may be restricted, and they may be harmed. Situations such as cultural and economic conditions, geographical structure, cultural influence are effective in the driver's failure to comply with the rules. In these cases, in order to ensure that the rules are effective, rules that we can call written legal rules can be put into effect as an effort to prevent coercion or penalties (Yıldız, 2017). But when we look at the concept of law, we encountered with the fact that law is a product of culture. For this reason, the existence of unwritten rules in addition to written rules and their validity in society constitute the social aspect of the rules in a sense (Sümer, 1998). It can be thought that the people we namely call spouses, friends, relatives, in short, acquaintances who are taken to the vehicles consider themselves to be taken to that vehicle as a rule and get into the vehicle is actually entirely due to the fact that this situation is a product of culture. Sanctions should be applied to prevent this. According to Sümer (1998), this reaction is expressed as social coercion, since ensuring the observance of unwritten rules will occur through coercion. In order for this coercion to be made in the vehicle, we can say that the people who will apply the sanction in the first place are actually the parents of the students in the vehicle. In this way, we can solve the problem of taking passengers to the vehicles with the parent sanctions located in the innermost ring of the circle.

In this study, the second most frequently mentioned problem in the transportation category is 'Service drivers do not have sufficient education'. In the study conducted by Bakırcı (2019), it is emphasized that a large part of the transportation problems are human-caused and that this finding is supported. Considering the solution proposal for this problem, it can be seen that the "School Service Vehicles Service Regulation", which determines how to provide student transportation service in Turkey, does not address the issue of the quality of personnel working in service vehicles. As can be understood from here, even if a proposal is submitted on this issue, the proposals submitted will remain in the air as long as they are excluded in the regulation. It can be thought that the introduction of this article will shed light on the solution of many problems in the transportation category. For example, in the USA, it is not enough for service drivers to have a driver's license, pass a physical examination at least once a year, and in order to continue to meet the qualifications for a driver's license, service drivers must participate in a mandatory 4-hour training during the year. After this training, they must take a written exam and undergo annual mental examinations to be considered necessary to remain a driver. Even in the USA, not only drivers are trained. In order for the students using the service to use the service consciously, the students are shown a 30-minute video and then they are

subjected to a test to verify the driving rules. Finally, a contract is signed that guarantees that students will demonstrate appropriate and safe behaviors during the process. If a student exhibits behavior that does not comply with the rules, he loses the right to ride the bus, and in this case, the student is transferred to another school (Sims, 2014).

As stated by Bakırcı (2019), when the geographical conditions such as hilly and mountainous status, and the climate such as frost, fog, and precipitation that are appearantly Turkey's events are taken into account, it gains qualification that academic calendar is scheduled in winter months between September and June, when covers the transportation problems in the transported education. In the study conducted by Topçu and Çoruh (2017), the emphasis that traffic accidents are caused by vehicle-factor defects the most after road and human-related causes coincides with the findings obtained in this study. Because in this study, the first three problems in the ranking of the frequency of stating the problems in the transportation category are caused by people and the road, while the fourth problem is that the service vehicles do not meet the necessary standards.

There are some problems in terms of physical and social opportunities offered by the transportation center schools. The problem of 'Lack of cafeteria in school', revealing the frequency of being mentioned the most in the nutrition category, is also a proof of this. In the theses examined by Akgül and Yılmaz (2021), the absence of a dining hall also supports the literature. It is emphasized that when schools are supported with physical structures and equipment, the sense of interest and belonging to the school increases (İlhan Uryan, 2021). A good planning during the first construction phase of the schools can reduce this problem and thus the students' sense of ownership of the school is motivated. The assertion of the frequency of the second and third ranked 'lack of quality of the food in school,' and 'lack of adequate meals at school' issue Seçer and Yanpar Yelken (2009) and Bilek and Kale (2012) is supported by studies conducted by. It is emphasized that the fact that catering companies cut down on materials for profit-making purposes or do not use high-quality products causes students to throw food in the trash. In some cases, the student throws the food in the trash because he finds the amount of food too much. We have to realize here that there is a very fine line between extravagance and insufficiency of food.

In this study, the most frequently mentioned 'Distraction caused by getting up early in the morning' among the problems of the Lessons category is actually a sleep problem. Şahin Bozkurt and Karabekiroğlu (2018) suggested in their study to plan their sleep under the heading

clinical sleep time and in the correct planning of the cycle, and thus contribute to the management of sleep problems to deal with distraction. In this case, students who come with transport should plan their sleep periods according to their own body needs and create a layout accordingly. In fact, when viewed, this is an application that may be considered necessary not only for students with transportation, but for all students. In fact, instead of limiting it, it can be said that it applies to all individuals. The frequency of being mentioned in the problems is 'Inability to attend courses supporting courses' and 'Inability to participate in extracurricular activities', which are in the second and third places. In a study conducted by Kaya (2006), which supports these problems, it was found that although children who receive transportation education have a desire to participate in activities held at school, they cannot participate due to transportation difficulties.

The problem of "difficulty to integrate transported students and transportation-based central school students", which is in the category of adaptation to school, is seen as the most repeated problem in the literature. In the study, Claes (2010) mentions that students who have difficulties in adapting to school within the scope of new roles and standards may experience difficulties in their academic success. In this case, it supports other school adaptation problems that we encounter in the literature and ensures that this situation is seen as an academic problem. In operating conditions, if race, ethnicity, language, sexual orientation, gender, age, handicap, social class, and other cultural dimensions of religious orientation that includes a multi-faceted orientation training in the classroom are taken, then the orientation of training will help to achieve the goal (Çoban, Karaman ve Doğan, 2010). If orientation training is not provided in such an environment, it may also be the case that information is transferred incorrectly and that information and experiences that are not completely correct are transferred (Tiyek, 2014). For example, the 'Lack of orientation work for students arriving by transport', which is a problem with us, is a proof that students are not supported academically. The transportation center is a process in which students who come with transportation experience many experiences for themselves at school and requires them to adapt to change within these experiences (Kahraman, Şen, Alataş, & Tütüncü, 2018). From the very beginning of this process, planning that prevents students from being unsupervised during the lunch break will create an environment that makes it possible for both students and teachers to work in harmony.

When it is said that 'Families cannot go to school enough to meet with the teachers', which is in the category of school-parent relationship, the concept of family participation comes to mind. In the study conducted by Erdoğan and Demirkasımoğlu (2010), the reason for the need

for family participation is to reach qualified education. Qualified education is provided by healthy communication and cooperation that should take place between parents and teachers. However, the study conducted by Yurdabakan and Tektaş (2013) supports that the issues of school-parent relationship encountered in transportation education are not ignored in the literature. Although the study conducted by Can (2022), deduces this, it is emphasized that only maternal participation takes place instead of family participation, where the concept of parent is seen as a parent. When we consider that the parents live in a village environment, this situation may seem reasonable. The inability to leave the village and the inability of parents who do not have their own vehicle to find a vehicle from the village around the clock, as the maintenance of the garden and animal works existing in the villages requires continuity, are also among the reasons that disrupt family participation with the study conducted by Çavuşoğlu and Dönmez (2018). As stated by Erdoğan and Demirkasımoğlu (2010), organizing activities that increase family participation, not just within the parent meeting, will be one of the ways to ensure cooperation and discipline in the school. It should be remembered that the first event of family participation is communication. Family participation does not mean that the parent comes to school. Teachers should be able to communicate in different ways by supporting parents in this regard, and thus it can be made voluntary for the parent to actually come to school over time.

In the economy category, 'Insufficient expenditure of the state for transported primary education' is the problem with the highest frequency of indication. The State of the Republic of Turkey implements transport education in order to provide equal education to everyone in order to ensure equality of opportunity and possibility. However, in the studies conducted by Cesur (2021), Yurdabakan and Tektaş (2013), findings that transportation education does not provide equal opportunities have also been embodied. The participants here advocate the view that the budget spent on transport education should be spent on opening a school in the village. Thus, the problems experienced are minimized and it is emphasized that the budget will be sufficient together with family participation.

5. Suggestions

The suggestions are made based on the results obtained so as to ensure that the problems achieved for the transported education are non-repeated and could be successfully maintained as follows:

- The “School service vehicles Service Regulation” should contain explanations on the suitability of service vehicles and the training of service drivers.
- Students should do school adaptation studies at the beginning of the academic year, orientation training can be given.
- A study that takes into account the views of parents, administrators and service drivers, as well as the views of teachers and students, can be carried out in a wider scope related to the implementation of transported education.
- With the distribution of a form determining the food habits of the students to the parents at the beginning of the academic year, efforts can be made to prevent food waste.
- A protocol can be signed with the municipalities regarding the sending of the remaining meals to animal shelters.
- In determining the criteria such as course day, course time, course duration, calibrated in Instructions of Decisional and Non-Formal Education Support and Education Courses Directive of the Ministry of National Education, the implementation of an arrangement that also takes into account the transport education will provide the opportunity for socialization between students.

CONFLICT OF INTEREST STATEMENT

The authors declare that there is no conflict of interest in this study.

RESEARCH AND PUBLICATION ETHICS STATEMENT

The authors declare that research and publication ethics are followed in this study.

AUTHOR LIABILITY STATEMENT

The authors declare that the “Conceptual Framework, Method Design, Data Analysis and Software” part of this work was done by Maide KÜÇÜKKARIŞ, “Conceptual Framework, Method Design, Data Analysis and Software, Review and Editing” part of this work was done by Assoc. Prof. Dr. Menekşe ESKİCİ.

İlköğretimde Taşımali Eğitim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunların Analizi

Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi, menekeskici@hotmail.com

Maide KÜÇÜKKARIŞ, Kırklareli Üniversitesi, maide_erginsoy@hotmail.com

Özet: Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de yaşanan “Taşımali Eğitim” sorunları üzerine yapılan çalışmaları doküman analizi yöntemi ile tespit ettikten sonra mevcut sorunları kategorilere ayırıp belirtilme sıklıklarını ortaya koymaktır. Bu şekilde sorunlardaki yığılmaları görerek genel bir bakış açısı kazanmış toplum farkındalığı oluşturmaktır. Doküman analiz yöntemi ile elde edilen veriler tablolar yardımı ile yorumlanmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi tekniği kullanılmakla birlikte; çalışma, var olan bir durumu ortaya çıkarmaya yönelik olduğundan betimsel bir çalışmadır. Çalışma grubunu YÖK-Ulusal Tez Merkezi ve Dergipark veri tabanında yer alan, 21 adet makale ve 12 adet tez oluşturmaktadır. Çalışmada karşılaşılan sorunlar “ulaşım”, “okul-veli ilişkisi”, “dersler”, “beslenme”, “okula uyum” ve “ekonomi” kategorilerine ayrılarak sınıflandırılmıştır. Ulaşım kategorisinde 23 farklı sorun, okul-veli ilişkisi kategorisinde 8 farklı sorun, dersler kategorisinde 7 farklı sorun, beslenme kategorisinde 7 farklı sorun, okula uyum kategorisinde 5 farklı sorun, ekonomi kategorisinde 5 farklı sorun gözlenmektedir. En fazla farklı sorun barındıran kategori ‘ulaşım’ dır. Taşımali eğitim sorunlarının 6 kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Ulaşım kategorisinin sorun belirtilme sıklığı 121, Okul-veli ilişkisi kategorisinin sorun belirtilme sıklığı 40, Dersler kategorisinin sorun belirtilme sıklığı 35, Beslenme kategorisinin sorun belirtilme sıklığı 35, Okula Uyum kategorisinin sorun belirtilme sıklığı 25, Ekonomi kategorisinin sorun belirtilme sıklığı 8’ dir. ‘Taşıma araçlarına yolcu alınması’ (12) en çok belirtilen sorundur. ‘Servis şoförlerinin yeterli eğitime sahip olmaması’ (11) ve ‘iklim şartlarının olumsuz etkileri’ (11) sorunları ikisi de aynı belirtilme sıklığı ile ikinci en çok belirtilen sorunlar sıralamasına girmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Taşımali eğitim, Taşımali eğitim sorunları, Taşımali öğrenci.

1. Giriş

Eğitim bireylerin istendik yönde davranış değiştirmeleri yani kişisel olarak gelişmeleri, yeniliklere ayak uydurmaları, fikir üretebilmeleri için olmazsa olmaz bir süreçtir. Gelecekte üretken bir neslin yapacakları düşünüldüğü zaman eğitimin, geri dönüşü olan bir yatırım olduğu söylenebilir. Eğitim kasıtlı olarak bir şeylerin öğretildiği her ortamda gerçekleşir. Okullar planlı programlı eğitimlerin yapıldığı akademik kurumlardır. Akademik eğitimin başlangıcı kabul edilen temel eğitim her vatandaşın yaşamında katılması öngörülen bir aşamadır (Aydın, 2000; Göksoy 2013). Bireysel farklılıklar ve yaş grupları önemsenererek zorunlu eğitim sisteminin ihtiyaçlarına uygun düzenlenen temel eğitim (Örs, Erdoğan & Kipici, 2013), Türkiye’de 2012 yılından itibaren 12 yıllık (4+4+4) bir süreci kapsamaktadır (Haşhaş, 2022). Temel Eğitim Kurumlarının; Türk Millî Eğitim Temel Kanunu’nda ifade edilen amaç ve ilkeler doğrultusunda; öğrencilere problem çözme becerisi kazandırması, kültürel mirasın aktarılmasını sağlaması ve bu yol ile öğrencileri topluma uyumlu, üreten bir birey haline getirmesi belli başlı görevleridir. Bu nedenle ülkelerin kalkınması açısından temel eğitime katılım önem arz etmektedir. Türkiye’de temel eğitim zorunludur (Millî Eğitim Bakanlığı, 2012). Bu zorunluluk bağlamında vatandaşların Eğitim kurumlarına ulaşmasını sağlamak devletin sorumlulukları arasındadır. Eğitim kurumlarına ulaşmayı sağlamak için okullaşma oranlarının arttırılmasıyla birlikte taşımali eğitim uygulanan bir durumdur.

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı temel eğitimi, ulaşılabilir ve devamlı kılmayı amaçladığından öğrenciler ile okulu buluşturmak esas alınmaktadır (Kaya & Aksu Bilgin, 2009). Taşımali eğitim uygulaması Türkiye’de okul bulunmayan yerleşim yerlerinde öğrenim gören öğrencilerin, merkez okullara ulaştırılması ile gerçekleştirilir. Öğrencilerin taşımali eğitim ile buldukları coğrafyadan farklı bir coğrafyaya taşınması eğitime ulaşabilirliği sağlamaktadır. Taşımali eğitim ile sağlanan ulaşılabilirlik, eğitimde fırsat eşitliğini mümkün kılmaktadır (Aydın Timur, 2017; Çetinkaya & Üzümcü, 2021; Yurdabakan & Tektaş, 2013). Taşımali eğitim, işlevselliği ile eğitim ihtiyaçlarını temele almakta, öğrencilerin yaşadığı alanlarda sorun çözme imkânı tanımaktadır (Budak, 2009). Taşıma merkezi okulunda bulunan kütüphanenin, laboratuvarın, spor salonunun, resim atölyesinin bulunması bu işlevselliği karşılamaktadır (Küçüksüleymanoğlu, 2006). Taşıma merkezi okulunda bulunan farklı etkinlik alanlarının içinde yer alan kitaplar, laboratuvar malzemeleri, spor malzemeleri vb. araçların maddi imkanlar doğrultusunda bulunması ile öğrencilerin kullanımına sunulmaktadır. Aynı zamanda taşıma merkezine ulaşım sağlanması için, servis ücretinin Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından karşılanması ile öğrencilerin herhangi bir ücret ödemediği uygulamadan faydalanması fırsat

eşitliği ve ulaşılabirlik açısından bir diğer uygulamadır. Böylelikle Türkiye Cumhuriyeti Devleti maddi imkanlardan eşit ölçüde vatandaşlarını yararlandırarak fırsat eşitliğini belli bir oranda sağlamış olmaktadır (İnan & Demir, 2018). Sunulan maddi imkanları kullanmakla birlikte, okul-aile arasında kurulacak iletişim, öğrencinin manevi gelişimini desteklemektedir (Argon & Kıyıcı, 2012). Manevi gelişimi desteklenen öğrenci özgüvenini kazanmış olarak, daha sağlam adımlarla eğitim hayatına devam eder.

Taşımali eğitim uygulamasından faydalanan öğrenciler, seçilen taşıma merkezi okuluna giderek okulun onlara sundukları imkanlardan yararlanma fırsatı bulmaktadırlar. Böylelikle okullaşma olmayan köylerde yaşayan çocuklar, taşıma merkezi okullarında imkanlar doğrultusunda iyi bir eğitim görme şansına sahip olmaktadır. Taşıma merkezi okulunun sahip olduğu akademik, sosyal, kültürel, fiziki imkanlar öğrencilerin başarılarını desteklemektedir (Elagöz, 2022). Taşıma merkezi okulunda laboratuvar, spor salonu, kütüphane, resim atölyesi, derslerin müstakil sınıfta işlenmesi gibi fiziki imkanlarının olması öğrencilerin akademik başarılarına yansımaktadır (Yurtbakan & Altun, 2016). Taşımali eğitim ile öğrencilerin, daha fazla sayıda öğretmen ve öğrenci ile iletişim halinde bulunarak moral ve güdüleri artmaktadır (Küçüksüleymanoğlu, 2006; Soğancı, 2022). Öğrenciler taşımali eğitim vasıtasıyla farklı bireylerle iletişime geçerek kültürel farklılığın olduğu bir ortamı paylaşırlar (Galliger, Tisak & Tisak, 2009). Bu paylaşım sürecinde etkileşim kurarak farklı kültürel özellikteki bireyleri anlamayı ve farklılıklara saygı duymayı öğrenirler. Öğrencilerin sahip olduğu bu kazanım onlara demokratik bir bakış açısı kazandırır. Böylece demokratik toplumun temellerinin sağlanması gerçekleşmiş olur. Demokratik toplumda farklı düşüncelere saygı duyulması çok kültürlülüğu destekler. Burada çok kültürlülük ve demokratik bakış açısı birbirini besleyen iki kavram olarak düşünölmektedir (Polat ve Kılıç, 2013). Bohn ve Sleeter'ın (2000) de belirttiği üzere çok kültürlü eğitim ortamları, düşünce çeşitliliğinin sağlanması ile birlikte eleştirel düşünme becerilerini geliştirecek bir ortam yaratır. Her bireyi homojen toplum düşüncesi içinde barındırmayarak toplumda var olan farklılıkları (heterojenliği) ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır (Cırık, 2008). Taşıma merkezi okul yemekhanesinde verilen öğlen yemeğinin evde yenilen yemekten farklı bir tatta olması bile toplumda var olan heterojenliği destekler nitelik taşımaktadır. Öğrencinin evde yemeye alışık olduğu yemek çeşidi dışına çıkarak farklı lezzetler tatması da taşımali eğitimin tanıdığı bir imkandır. Taşımali eğitim için bahsedilen tüm yararlı yönlerinin yanında sorunlar ile karşılaşıldığı da görölmektedir.

Türkiye' nin bulunduğu coğrafi konum, köylerdeki nüfusun az olması, birleştirilmiş sınıf uygulamasının yetersiz kalışı (Yurdabakan & Tektaş, 2013), köyde okulun olmaması (Soğancı,

2022) taşımali eğitim uygulanması gerekli kılmiştir. Fakat taşımali eğitim uygulaması esnasında farklı sorunlar ile karşı karşıya kalınmıştır. Taşımali eğitim sorunları ile ilgili yapılan araştırmalardan (Kaya, 2010; Receptoğlu, 2009; Şimşek & Büyükkıdık, 2017) uygulamanın getirmiş olduğu sorunların ulaşım, beslenme, okul-veli ilişkisi, okula uyum ve ekonomi kategorilerine bağlı olarak farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın bu şekilde farklılıklar göstermesi taşıma merkezi okul, öğrenci, veli gibi değişkenlerin aynı profilde olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu durumdan dolayı taşımali eğitimin neden olduğu sorunları değerlendirmek için çoklu bakış açısı gerekmektedir (Öztürk, 2014a; Öztürk, 2014b).

Taşımali eğitimin gerçekleştirilebilmesi için bir ulaşım ağı gerekmektedir. Bu nedenle ulaşım sırasında karşılaşılan sıkıntılar taşımali eğitime sorun olarak yansımaktadır. Ulaşımı etkileyen hava koşulları, servislerin bakımı, yolcu faktörü, yol güzergahları vb. faktörler dolaylı olmakla birlikte taşımali eğitimi de etkilemektedir. Ulaşım koşullarının elverişsiz olması (Işık & Maya, 2003), ulaşım hizmetinden kaynaklanan aksaklıklar (Ekici, 2018) bu durumu desteklemektedir. Henderson (2009), tarafından yapılan çalışmada kırsal yerleşim yerlerindeki çocukların taşımali eğitim yüzünden hayatlarının önemli bir bölümünü okul servislerinde geçirdikleri ifade edilmektedir. Taşıma ile gelen çocuklar okul servisinde çok vakit harcadıkları gibi bu vaktin ne kadar güvenli olduğu sorgulanması gereken ayrı bir noktadır (Zars, 1998). Serviste geçen süre zarfında öğrenciler fiziksel kısıtlamalara (hareket alanının kısıtlanması, istenmeyen bir şarkının çalması, yoldan kaynaklı araçların sarsılması) maruz kalmakta ya da sınırlı sosyal fırsatlara sahip olmaktadır. Bunların yanı sıra akran zorbalığı sorunu okul servislerinde kendini göstermeye devam etmektedir (Delara, 2008).

Haşhaş'a (2022) göre taşımali eğitim öğrencilerin sosyalleşmesinde faydalıdır fakat öğrencilerin ders bitiminde yapılan etkinliklere katılamayıp servis araçlarının kalkış saatine yetişmek zorunda olmaları, ders saatleri dışında okulda bulunan arkadaşları ile vakit geçirememeleri sosyalleşme imkanlarını ellerinden almaktadır (Ozan, 2015). Bu durum imkân eşitliği sağlamanın yanında uygulamadan kaynaklı sorunları da beraberinde getirmektedir. Can'a (2022) göre okul servisi saatlerine uygun etkinliklerin planlanmaması ya da etkinliklere göre servis saatlerini düzenlememesi uygulamadan kaynaklı sorunları devam ettirecektir. Aktaş (2022), yaptığı çalışmada velilerin özel imkanları doğrultusunda öğrencilerin yetiştirme ve destekleme kurslarına katılabildiklerini belirtmiştir. Öğrencilerin bu kurslara katılmada istekli oldukları ve kursların onlara katkı sağladığı vurgulanmaktadır (Tuna vd., 2017). Demir Başaran ve Narinalp Yıldız' a (2017) göre destekleme kursları ile öğrenci başarılarının artması ve yetişmeyen konuların telafi edilme imkanının olması öğrenciye sağlanan katkıyı destekler niteliktedir. Eğitim

sadece ders saatlerinde geçen süre değildir. Bu yüzden öğrencilerin destekleme kurslarına katılması sağlanmalıdır. Taşımali eğitim uygulaması gözden geçirilerek bu konulara çözüm aranması gerekmektedir. Bahsedilen konulara ışık tutmak amaçlı bu araştırmada taşımali eğitim ve sorunları üzerinde durulmuştur.

Alan yazın incelendiğinde taşımali eğitimin, eğitim sistemi ve öğrenci adına yarattığı birçok sorun olduğu görülmüş ve araştırmada bu sorunu ele almış makale ve tezler incelenmiştir. Taşımali ilköğretim uygulamasında karşılaşılan sorunları belirlemeye yönelik doküman analizi yapılmıştır. Bu araştırma ile taşımali eğitim sorunlarını ortaya koyan akademik araştırmaları analiz etmek amaçlanmıştır. Taşımali eğitim, temel eğitime ulaşma gücünü çeken öğrenciler için zorunlu tutulmuş olup alan yazın taraması yapılırken zorunlu eğitim yaş aralığını kapsayan ilköğretim uygulamasında karşılaşılan taşımali eğitim sorunları dikkate alınmıştır. Bu duruma ilişkin sorunların ortaya konması, sorunları en aza indirmek veya ortadan kaldırmak için atılacak ilk adım olduğundan, çalışmanın politika yapıcılar için de bir yol haritası olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada taşımali eğitimin sorunlarını belirlemeye yönelik yapılan çalışmaların incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda taşımali eğitimin sorunları belirlenmiş, belirlenen sorunlar konu alanlarına göre sınıflandırılmıştır. Bu araştırmada incelemeye alınan çalışmalarda sorunların belirtilmelerine göre frekans dağılımları ortaya konmaya çalışılmıştır.

Taşımali Eğitim Uygulamasının sorunları doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır.

1. Taşımali eğitim sorunlarının sorun sayılarının kategorilere göre dağılımı nasıldır?
2. Ulaşım kategorisinde yer alan sorunların incelenen çalışmalarda belirtilme dağılımları nasıldır?
3. Beslenme kategorisinde yer alan sorunların incelenen çalışmalarda belirtilme dağılımları nasıldır?
4. Dersler kategorisinde yer alan sorunların incelenen çalışmalarda belirtilme dağılımları nasıldır?
5. Okula Uyum kategorisinde yer alan sorunların incelenen çalışmalarda belirtilme dağılımları nasıldır?
6. Okul- Veli ilişkisi kategorisinde yer alan sorunların incelenen çalışmalarda belirtilme dağılımları nasıldır?

7. Ekonomi kategorisinde yer alan sorunların incelenen çalışmalarda belirtilme dağılımları nasıldır?

8. Kategorilere göre sorunların belirtilme sıklığı nasıldır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Çalışma Tarama modeline dayalı, nitel bir çalışmadır ve doküman analizi tekniği ile yapılmıştır. Taşımali eğitim sorunlarını belirlemek amacıyla bu çalışmada nitel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılarak süreç devam ettirilmiştir. Creswell (2017), nitel araştırma sürecini, bilginin soyut birimlerini elde edecek şekilde tümevarımsal (parçadan-bütüne) bir süreç olarak, konunun kapsamlı bilgisine sahip oluncaya kadar çalışıldığını ifade etmektedir. Burada nitel araştırmanın arkasında yatan fikir; araştırma probleminin en iyi şekilde anlamlandırılması amacıyla dokümanların amaca yönelik seçilmesidir. Nitel bir veri analiz yöntemi olan doküman analizi kullanılırken amaca yönelik dokümana ulaşma, orijinal olup olmadığını teyit etme, dokümanı anlama, analiz etme, basılı ve elektronik materyaller olmak üzere tüm belgeleri inceleme ve veriyi kullanma aşamalarının sistemli bir şekilde takip edilmesiyle oluşan bir süreci kapsamaktadır (Kiral, 2020). Karasar'a (2020) göre, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan modelin adıdır tarama modeli. Burada çalışmamıza konu olan taşımali eğitim sorunları, kendi içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmış olup tanımlanan taşımali eğitim sorunları herhangi bir şekilde değiştirilmeden araştırmanın amacına yönelik bir biçimde taranmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmada yararlanılmak üzere Taşımali Eğitim sorunları ile ilgili literatür incelenmiş ve konu ile ilgili çalışmanın evrenini YÖK-Uluslararası Tez Merkezi ve Dergipark veri tabanında yer alan, 21 adet makale; İlköğretimde taşımali eğitim araştırması Van il merkezi örneği (Yeşilyurt ve Orak, 2007), Taşımali eğitime yönelik öğrenci görüşleri: Bartın il merkezi örneği (Yavuzarslan, vd., 2019), Taşıma yoluyla eğitime erişim uygulamasında ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri (Tümkiye ve Ulum, 2020), Türkiye'de taşıma ve taşıma araçları ile ilgili sorunlara ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve araç sürücülerinin algıları (Recepoğlu, 2013), İlkokullarda taşımali eğitim uygulamasına yönelik görüşler (Denizli İli Buldan ilçesi örneği) (Gülmez, 2020), Taşımali eğitim uygulamalarına yönelik öğretmen değerlendirmeleri (Elçiçek ve Kaplan, 2021), Birecik'te taşımali eğitim uygulamalarının incelenmesi (Cinoğlu, vd., 2014),

Taşımali İlköğretim Bazı Sorunları:" Kütahya/Aslanapa-Tavşanlı İlçeleri Örneği" (Aycan ve Cankurt, 2005), Taşımali ilköğretim uygulaması (Uşak örneği) (Arı, 2003), Fırsat Eşitliği Temelinde Taşımali Eğitim Uygulaması: Kızılırmak İlçesi Örneği (Cesur, 2021), Fırsat ve olanak eşitliğinin sağlanmasında bir adım olarak taşımali eğitim (Kaya ve Aksu Bilgin, 2009), İlkokul ve ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin velilerinin taşımali eğitime ilişkin görüşleri (Öztürk, 2014a), İlköğretim 6.-7.-8. sınıf öğrencilerinin taşımali eğitimde karşılaştığı sorunlar (Gülner örneği) (Seçer ve Yanpar Yelken, 2009), Öğretmen ve Öğrenci Görüşleriyle Taşımali Eğitim Uygulaması Değerlendirilmesi: Bozova İlçesi Örneği (Şimşek ve Büyükkıdık, 2017), Taşıma Merkezi Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Taşımali Eğitim Uygulaması (Bilek ve Kale, 2012), Taşımali ilköğretim uygulaması ve karşılaşılan sorunlar: Kastamonu ili örneği (Recepoglu, 2009), Taşımali eğitim üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi (Çetinkaya ve Üzümcü, 2021), Taşımali ilköğretim uygulaması ve bu uygulamaya son verilmesiyle ilgili veli görüşleri (Işık ve Maya, 2003), Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre Pazarcık'ta taşımali eğitim uygulaması (Çavuşoğlu ve Dönmez, 2018), Taşımali eğitim (Bursa ili örneği) (Küçüksüleymanoğlu, 2006), Taşımali ilköğretim öğrencilerinin taşımali eğitime ilişkin görüşleri (Yurdabakan ve Tektaş, 2013) ve 11 adet tez; Taşımali ilköğretim okullarının maliyeti ve sorunları (Denizli-Acıpayam ilçesi örneği) (Akkır, 2020), Denizli İli-Honaz İlçesinde taşımali ilköğretim (Akyol, 2016), Taşımali eğitim: Öğretmen ve öğrenci görüşleri (İyibaş, 2017), Taşımali ilköğretim uygulaması ve sorunları: "Sincan ilçesi örneği" (Karakütük, 1996), Taşımali eğitim sistemine ilişkin veli görüşleri (Merkezefendi ilçesi Göveçlik mahallesi örneği) (Şahban, 2016), İlköğretimde taşımali eğitim öğrencilerinin sorunları (Şan, 2012), Taşımali ilköğretim uygulamasında karşılaşılan güçlükler (Zonguldak ili örneği) (Turan, 2011), İlköğretimde taşımali eğitim uygulaması (Uslu, 2017), Köy okullarında yaşanan sorunlar ve taşımali eğitime yönelik veli, öğretmen ve yönetici görüşleri (Can, 2022), Taşımali eğitimin yönetimi ve sorunları: Adıyaman ili örneği (Kaya, 2010), Taşımali İlkokullarda Müdürlerin Karşılaştıkları Sorunların Belirlenmesi (Uraslu, 2017) oluşturmaktadır. Bu çalışma grubunun belirlenmesinde literatürdeki yayın yılı aralığı dikkate alınmamıştır. Çalışmanın konusu ile ilgili yapılan ve literatürde yer alan tüm çalışmalara ulaşılması amaçlanmıştır. Çalışmanın içeriğini oluşturan uygun yayınlara ulaşabilmek için doküman analizi yöntemi kullanılmış ve "Taşımali Eğitim Sorunları", "İlköğretim Taşımali Eğitim Sorunları", "Transport Education", "Bussed Education" ve "Vocation Education" anahtar kelimelerinden yola çıkılarak araştırma yapılmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Bu çalışmada, sorunlar belirlenmiş ve kategori başlıkları altında gruplandırılarak elde edilen verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel tarama modelinde bilimin gözlem, kaydetme, olaylar arasındaki ilişkileri tespit etme ve kontrol edilen değişmez ilkeler üzerinde genellemelere varma nitelikleri söz konusudur (Selçuk, vd., 2014). Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla farkedilmeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Taşımali eğitim sorunlarının analiz edilmesi ve yorumlanması sürecinde: kategori geliştirme, adlandırma, yorumlama ve frekansların hesaplanması aşamalarından yararlanılmıştır. Yapılan içerik analizi kategori geliştirme aşamasında makalelerin ve tezlerin her biri dikkatli bir şekilde incelenmiş olup sorunun konusuna göre kategori gruplaması yapılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Taşımali eğitim sorunlarının sorun sayılarının kategorilere göre dağılımı

Taşımali eğitim sorunlarının kategorilerinde yer alan sorunlar farklılıklarına göre sınıflandırılmıştır ve bu sınıflandırmaya ait frekans değerleri Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1

Taşımali eğitim sorunları kategorilerinin farklı sorun sayısına göre dağılımı

Konu Alanı	Sorun Sayısı (f)
Ulaşım	23
Beslenme	7
Dersler	7
Okula Uyum	5
Okul- Veli ilişkisi	8
Ekonomi	5

Tablo 1 de görüldüğü gibi taşımali eğitim sorunları ‘ulaşım’, ‘okul-veli ilişkisi’, ‘dersler’, ‘beslenme’, ‘okula uyum’, ‘ekonomi’ olmak üzere toplam 6 kategori altında yer almaktadır. Ulaşım kategorisinde 23 farklı sorun, okul-veli ilişkisi kategorisinde 8 farklı sorun, dersler kategorisinde 7 farklı sorun, beslenme kategorisinde 7 farklı sorun, okula uyum kategorisinde 5

farklı sorun, ekonomi kategorisinde 5 farklı sorun gözlenmektedir. En fazla farklı sorun barındıran kategori 'ulaşım' dır.

3.2. Ulaşım kategorisinde yer alan sorunların incelenen çalışmalarda belirtilme dağılımları

Ulaşım kategorisinde yer alan sorunlar belirtilme sıklığına göre sınıflandırılmıştır ve bu sınıflandırmaya ait frekans değerleri Tablo 2' de sunulmaktadır.

Tablo 2

Ulaşım kategorisi sorunlarının belirtilme sıklığı dağılımı

Ulaşım Kategorisi Sorunları	Sorun Belirtilme Sıklığı (f)
1 Taşıma araçlarına yolcu alınması	12
2 Servis şoförlerinin yeterli eğitime sahip olmaması	11
3 İklim şartlarının olumsuz etkileri	11
4 Servis araçlarının gerekli standartları taşınamaması	10
5 Şoförlerin servisi hızlı kullanması	9
6 Servis yolculuğunun yorucu olması	9
7 Servise geç kalındığında okula hiç gidememek (devamsızlığın fazla olması)	9
8 Araç ve sürücülerin sözleşmedekilerinden farklı olması	7
9 Servislerin kalabalık olması	6
10 Araç sürücülerinin öğrenciler ile sağlıklı iletişim kuramaması	5
11 Servisin düzenli belirtilen saatlerde gelmemesi	4
12 Servisi beklerken yağışlı ve soğuk havalarda üşüme	4
13 Taşıma servislerinde yardımcı rehber personelin olmaması	4
14 Sürücülerin araçta sigara içmeleri	3
15 Servis güzergahındaki yolun riskli olması	3
16 Servisin yol mesafesinin uzun olması	3
17 Ev-servis arası mesafenin olması	3
18 Araçlarda kışın ısınmanın yeterli olmaması	2
19 Öğrencinin okulda unutulması, servise bindirilmemesi	2
20 Servis araçlarının denetlenmemesi	1
21 Sürücülerin servis güzergahını kullanmamaları	1
22 Bazı bölgelerde servis şoförü bulunamaması	1
23 Araç değişikliklerinin çok sık yapılması	1

Tablo 2 incelendiğinde ulaşım kategorisinde 23 farklı sorun belirtildiği görülmektedir. 'Taşıma araçlarına yolcu alınması' (12) bu kategoride en çok belirtilen sorundur. 'Servis şoförlerinin yeterli eğitime sahip olmaması' (11) ve 'İklim şartlarının olumsuz etkileri' (11) sorunları ikinci ve üçüncü sırada yer alırken ikisi de aynı belirtilme sıklığı ile ikinci en çok belirtilen sorunlar sıralamasına girmişlerdir. Bu kategoride en az belirtilen sorunlar ise 'Servis araçlarının denetlenmemesi' (1), 'Sürücülerin servis güzergahını kullanmamaları' (1), 'Bazı bölgelerde servis şoförü bulunamaması' (1), 'Araç değişikliklerinin çok sık yapılması' (1) sorunları bir kez belirtilerek en az belirtilen sorunlar arasına girmişlerdir.

3.3. Beslenme kategorisinde yer alan sorunların incelenen çalışmalarda belirtilme dağılımları

Beslenme kategorisinde yer alan sorunlar belirtilme sıklığına göre sınıflandırılmıştır ve bu sınıflandırmaya ait frekans değerleri Tablo 3' de sunulmaktadır.

Tablo 3
Beslenme kategorisi sorunlarının belirtilme sıklığı dağılımı

Beslenme Kategorisi Sorunları	Sorun Belirtilme Sıklığı (f)
1 Okulda yemekhanenin olmaması	9
2 Okulda verilen yemeklerin kaliteli olmaması	8
3 Okulda verilen yemeklerin yeterli olmaması	6
4 Yemeklerin soğuk gelmesi	4
5 Sözleşmede belirtildiği gibi yemek gelmemesi	3
6 Yemekte her gün benzer yiyeceklerin verilmesi	3
7 Taşımali gelen öğrencilerin sağlıklı beslenememesi (erken kalkıldığından dolayı kahvaltı yapmamaları vb.)	2

Tablo 3 incelendiğinde beslenme kategorisinde 7 farklı sorun belirtildiği görülmektedir. 'Okulda yemekhanenin olmaması' (9) bu kategoride en çok belirtilen sorundur. 'Okulda verilen yemeklerin kaliteli olmaması' (8) ikinci en çok belirtilen sorun iken 'Okulda verilen yemeklerin yeterli olmaması' (6) üçüncü en çok belirtilen sorundur. Bu kategoride en az belirtilen sorun ise 'Taşımali gelen öğrencilerin sağlıklı beslenememesi (erken kalkıldığından dolayı kahvaltı yapmamaları vb.)' (2)'dir.

3.4. Dersler kategorisinde yer alan sorunların incelenen çalışmalarda belirtilme dağılımları

Dersler kategorisinde yer alan sorunlar belirtilme sıklığına göre sınıflandırılmıştır ve bu sınıflandırmaya ait frekans değerleri Tablo 4' de sunulmaktadır.

Tablo 4
Dersler kategorisi sorunlarının belirtilme sıklığı dağılımı

Dersler Kategorisi Sorunları	Sorun Belirtilme Sıklığı (f)
1 Sabah erken kalkmaktan kaynaklı dikkat dağınıklığı	12
2 Dersleri destekleyici kurslara katılamaması	9
3 Ders dışı etkinliklere katılamaması	7
4 Ödevler için yeterince kaynağa ulaşamaması ya da ödevlerin yapılmaması	4
5 Okul dışında görüşülen arkadaş sayısının az olması	1
6 Okul kaynaklarını yeterince kullanılamaması	1
7 Ders malzemelerinin evde unutulduğunda telafisinin olmaması	1

Tablo 4 incelendiğinde dersler kategorisinde 7 farklı sorun belirtildiği görülmektedir. 'Sabah erken kalkmaktan kaynaklı dikkat dağınıklığı' (12) bu kategoride en çok belirtilen

sorundur. ‘Dersleri destekleyici kurslara katılamaması’ (9) ikinci en çok belirtilen sorun iken ‘Ders dışı etkinliklere katılamaması’ (7) üçüncü en çok belirtilen sorundur. Bu kategoride en az belirtilen sorunlar ise ‘Okul dışında görüşülen arkadaş sayısının az olması’ (1), ‘Okul kaynaklarını yeterince kullanılamaması’ (1) ve ‘Ders malzemelerinin evde unutulduğunda telafisinin olmaması’ (1)’ dir.

3.5. Okula Uyum kategorisinde yer alan sorunların incelenen çalışmalarda belirtilme dağılımları

Okula Uyum kategorisinde yer alan sorunlar belirtilme sıklığına göre sınıflandırılmıştır ve bu sınıflandırmaya ait frekans değerleri Tablo 5’ de sunulmaktadır.

Tablo 5
Okula Uyum kategorisi sorunlarının belirtilme sıklığı dağılımı

Okula Uyum Kategorisi Sorunları	Sorun Belirtme Sıklığı (f)
1 Taşımali öğrenciler ile Merkez okul öğrencilerinin kaynaşma gücülüğü	14
2 Öğle arasında öğrencilerin denetimsiz kalması	4
3 Taşımali öğrenciler okul ve sınıf kurallarına uymakta güçlük çekmesi	3
4 Taşıma ile gelen öğrencilere oryantasyon çalışması yapılmaması	2
5 Okulda düzenlenen etkinliklerde görev alma sıklıklarının az olması	2

Tablo 5 incelendiğinde okula uyum kategorisinde 5 farklı sorun belirtildiği görülmektedir. ‘Taşımali öğrenciler ile Merkez okul öğrencilerinin kaynaşma gücülüğü’ (14) bu kategoride en çok belirtilen sorundur. ‘Öğle arasında öğrencilerin denetimsiz kalması’ (4) ikinci en çok belirtilen sorundur. Bu kategoride en az belirtilen sorunlar ise ‘Taşıma ile gelen öğrencilere oryantasyon çalışması yapılmaması’ (2), ‘Okulda düzenlenen etkinliklerde görev alma sıklıklarının az olması’ (2)’ dir.

3.6. Okul-Veli ilişkisi kategorisinde yer alan sorunların incelenen çalışmalarda belirtilme dağılımları

Okul-Veli ilişkisi kategorisinde yer alan sorunlar belirtilme sıklığına göre sınıflandırılmıştır ve bu sınıflandırmaya ait frekans değerleri Tablo 6’ da sunulmaktadır.

Tablo 6
Okul-Veli ilişkisi kategorisi sorunlarının belirtilme sıklığı dağılımı

Okul-Veli ilişkisi Kategorisi Sorunları	Sorun Belirtme Sıklığı (f)
1 Ailenin öğretmenler ile görüşmek için okula yeterince gidememesi	14
2 Velilerin veli toplantısına katılımının yetersizliği	12
3 Taşımali ilköğretim uygulamasın başlıbaşına sorun olarak görülmesi	5
4 Velilerin kız çocuklarını okula gönderme konusundaki isteksizlikleri	3
5 Velilerin endişelerinin olması	2

6	Taşımali gelen öğrencilerin, taşıma merkezi okulun genel başarısını düşürmesi düşüncesi	2
7	Velilerin servisi amaç dışı kullanmak istemeleri	1
8	Sabahları zamanlamaya uymamaları	1

Tablo 6 incelendiğinde okul-veli ilişkisi kategorisinde 8 farklı sorun belirtildiği görülmektedir. 'Ailenin öğretmenler ile görüşmek için okula yeterince gidememesi' (14) bu kategoride en çok belirtilen sorundur. 'Velilerin veli toplantısına katılımının yetersizliği' (12) ikinci en çok belirtilen sorun iken 'Taşımali ilköğretim uygulamasın başlıbaşına sorun olarak görülmesi' (5) üçüncü en çok belirtilen sorundur. Bu kategoride en az belirtilen sorunlar ise 'Velilerin servisi amaç dışı kullanmak istemeleri' (1), 'Sabahları zamanlamaya uymamaları' (1)' dir.

3.7. Ekonomi kategorisinde yer alan sorunların incelenen çalışmalarda belirtilme dağılımları

Ekonomi kategorisinde yer alan sorunlar belirtilme sıklığına göre sınıflandırılmıştır ve bu sınıflandırmaya ait frekans değerleri Tablo 7' de sunulmaktadır.

Tablo 7
Ekonomi kategorisi sorunlarının belirtilme sıklığı dağılımı

Ekonomi Kategorisi Sorunları	Sorun Belirtilme Sıklığı (f)
1 Taşımali ilköğretim için devletin yaptığı harcamanın yetersiz oluşu	5
2 Taşınan köy okullarının boş-işe yaramaz halde kalması	2
3 Taşıma merkezli okulların iş yükünün fazla olması	1

Tablo 7 incelendiğinde ekonomi kategorisinde 3 farklı sorun belirtildiği görülmektedir. 'Taşımali ilköğretim için devletin yaptığı harcamanın yetersiz oluşu' (5) bu kategoride en çok belirtilen sorundur. 'Taşınan köy okullarının boş-işe yaramaz halde kalması' (2) ikinci en çok belirtilen sorun iken 'Taşıma merkezli okulların iş yükünün fazla olması' (1) üçüncü en çok belirtilen sorun olup bu kategoride en az belirtilen sorun sıralamasına girmiştir.

3.8. Konu alanlarına göre sorunların belirtilme sıklığı

Taşımali Eğitim kategorisinde yer alan sorunlar belirtilme sıklığına göre sınıflandırılmıştır ve bu sınıflandırmaya ait frekans değerleri Tablo 8' de sunulmaktadır.

Tablo 8
Taşımali eğitimde kategorilere göre sorun belirtilme sıklığı

Kategori	Sorun Belirtilme Sıklığı (f)
Ulaşım	121
Okul- Veli ilişkisi	40
Dersler	35
Beslenme	35
Okula Uyum	25
Ekonomi	8

Tablo 8 incelendiğinde taşımali eğitim sorunlarının 6 kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Ulaşım kategorisinin sorun belirtilme sıklığı 121, Okul-veli ilişkisi kategorisinin sorun belirtilme sıklığı 40, Dersler kategorisinin sorun belirtilme sıklığı 35, Beslenme kategorisinin sorun belirtilme sıklığı 35, Okula Uyum kategorisinin sorun belirtilme sıklığı 25, Ekonomi kategorisinin sorun belirtilme sıklığı 8'dir.

4. Sonuç ve Tartışma

Türkiye'de yaygın bir şekilde kullanılan Taşımali Eğitim öğrenciler için imkân ve fırsat eşitliği sağlasa bile bazı durumlarda (okul içi-okul dışı) karşılaştıkları sorunların ortaya çıkması muhtemeldir. Bu çalışmada taşımali eğitim sorunlarının varlığı üzerinden hareketle alanyazındaki ilgili çalışmalar incelenerek taşımali eğitimin sorunlarına bütüç tutmak istenmektedir. Belirlenen Taşımali Eğitim sorunlarının kategorize edildiği bu çalışmada, sorunların belirtilme sıklığından yola çıkılarak önerilerde bulunmak amaçlanmıştır. Doküman analizi yöntemi kullanılarak yürütülen bu çalışmada taşımali eğitimin sorunları "ulaşım", "okul-veli ilişkisi", "dersler", "beslenme", "okula uyum" ve "ekonomi" kategorilerinde altında toplanmıştır.

Çalışmada taşımali eğitim sorunları ile ilgili kategoriler incelendiğinde en çok sorun sayısının belirlendiği kategorinin ulaşım olduğu söylenebilir. İncelenen 31 çalışmanın 24'ünde ulaşımın farklı sorunlarına değinildiği görülmüştür. Geriye kalan 7 çalışmanın içinde ise ulaşım kategorisine girecek sorun belirtilmemiştir. Bu yedi çalışma daha çok fırsat ve imkân eşitliği üzerinde durarak taşımali eğitim uygulamasının eğitim sistemi üzerindeki öneminin sosyolojik açıdan değerlendirmelerini yapmışlardır. Türkiye'de taşımali eğitimin sorunları üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde en çok sorun belirtilen kategorinin "ulaşım" olduğu tespit edilmiştir. Ulaşım süreci taşımali eğitimin can damarı olduğu düşünülduğünde bu kategoride belirtilen sorunların hacminin de aynı oranda yüksek olması kaçınılmaz bir gerçektir.

Bu çalışmada Ulaşım sorunları arasında en sık belirtilen "Taşıma araçlarına yolcu alınması" sorunu bir kural ihlalidir. Öğrenci servislerine yolcu alınması sorununun maddi kaynaklı nedenleri olabileceği gibi kültürel (yardımseverlik, tanıdıklara hayır diyememe vb.) nedenleri de içinde barındırmaktadır. Uraslu (2017) tarafından öğrenci servislerine yolcu alınması probleminin denetim eksikliğinden meydana geldiği belirtilmekte iken Şahin ve Avan (2018) tarafından da Uraslu'yu (2017) destekler nitelikte taşımali eğitimde benzer sorunlarla karşılaşıldığı tekrarlanmış ve servis araçlarının içine kamera takılarak denetlenmesi önerilmiştir. Kurallara uyulmadığı durumlarda araçlarda yer alan öğrencilerin hak ve özgürlükleri

kısıtlanabilmekte ve onlara zarar verilebilmektedir. Şoförün kurallara uymamasında kültürel ve ekonomik şartlar, coğrafi yapı, kültürel etkilenme gibi durumlar etkili olmaktadır. Bu durumlarda kuralların etkili olmasını sağlamak için zorlama veya cezalarla önleme çabası olarak yazılı hukuk kuralları diyebileceğimiz kurallar devreye sokulabilmektedir (Yıldız, 2017). Fakat hukuk kavramına bakıldığında hukukun bir kültür ürünü olduğu ile karşı karşıya kalmaktayız. Bu nedenle yazılı kuralların yanında birde yazılı olmayan kuralların varlığı ve bunların toplumda geçerliliğinin olması kuralların bir bakıma sosyal yönünü oluşturmaktadır (Sümer, 1998). Araçlara alınan eş, dost, akraba kısacası tanıdık dediğimiz kişilerin kendilerini o araca alınmasını bir kural olarak görüp araca binmeleri aslında tamamen bu durumun kültür ürünü olmasından kaynaklı olduğu düşünülebilir. Bunu engellemek amaçlı yaptırımların uygulanması gerekmektedir. Sümer'e (1998) göre yazısız kuralların uyulmasını sağlamak zorlama ile gerçekleşeceğinden dolayı bu tepkiyi toplumsal zorlama olarak ifade etmektedir. Bu zorlamanın araçta yapılabilmesi için en başta yaptırımı uygulayacak kişilerin aslında araçta bulunan öğrenci velileri olduğu söyleyebilmekteyiz. Bu şekilde araçlara yolcu alınması sorununu dairenin en iç halkasında yer alan veli yaptırımları ile çözebiliriz.

Bu çalışmada ulaşım kategorisinde en sık belirtilen ikinci sorun "Servis şoförlerinin yeterli eğitime sahip olmaması" şeklindedir. Bakırcı (2019) tarafından yapılan çalışmada ulaşım sorunlarının büyük bir bölümünün insan kaynaklı olduğu ve bu durumun eğitim ile desteklenmesi gerektiğinin vurgulanması bu bulguyu desteklemektedir. Bu sorun için çözüm önerisi düşünüldüğünde görülmektedir ki Türkiye de öğrenci taşıma hizmetinin nasıl yapılacağını belirleyen "Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği" n de servis araçlarında çalışan personelin niteliği konusuna değinilmediği görülmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi bu konuyla ilgili bir öneri sunulsa bile yönetmelik içinde yer almadığı müddetçe sunulan öneriler havada kalacaktır. Bu maddenin konulmasının ulaşım kategorisinde yer alan pek çok sorunun çözümüne de ışık tutacağı düşünülebilir. Örneğin ABD' de servis şoförlerinin sürücü belgesine sahip olması, yılda en az bir kez fiziki muayeneden geçmeleri yeterli olmayıp sürücü belgesi niteliklerini karşılamaya devam etmek için servis şoförlerinin yıl içinde 4 saatlik zorunlu eğitime katılmaları gerekmektedir. Bu eğitimden sonra yazılı bir sınava girmeleri ve şoför kalmaya devam etmek için yıllık gerekli görülen zihinsel muayenelerini yaptırmalıdır. Hatta ABD' de sadece şoförlere eğitim verilmemektedir. Servisi kullanan öğrencilerin bilinçli bir şekilde servisi kullanmaları için öğrencilere 30 dk' lık video izletilmekte ve sonrasında sürüş kurallarının doğrulanması için teste tabi tutulmaktadırlar. Son olarak da öğrencilerin süreç içerisinde uygun ve güvenli davranışlar sergileyeceğini garanti altına alınan bir sözleşme imzalatılmaktadır. Eğer öğrenci kurallara

uymayan davranışlar sergiler ise otobüse binme hakkını kaybeder ve bu durumda öğrencinin diğere okula nakil işlemleri yapılmaktadır (Sims, 2014).

Bakırcı (2019) tarafından belirtildiğı üzere Türkiye' nin coğrafi koşullarının dağlık ve engebeli oluşu ayrıca ikliminde yer alan don, sis ve yağış olaylarının kış aylarında karşılaşılan sorunlar olduğu dikkate alındığında Türkiye'de akademik takvimin Eylül ve Haziran aylarını kapsamı ile birlikte daha çok kış aylarını kapsayan eğitim süreci taşımali eğitim sorunlarında yer alan ulaşım sorunlarını destekleyici nitelik kazandırmaktadır. Topçu ve Çoruh (2017), tarafından yapılan çalışmada trafik kazalarının yol ve insan kaynaklı nedenlerden sonra en çok araç faktörlü kusurlardan kaynaklandığının vurgulanması bu çalışmada elde edilen bulgular ile örtüşmektedir. Zira bu çalışmada ulaşım kategorisinde yer alan sorunların belirtilme sıklığı sıralamasında da ilk üç sorun kişi ve yol kaynaklı iken dördüncü sorun 'Servis araçlarının gerekli standartları taşıması' dır.

Taşıma merkezi okulların sunduğı fiziki imkanlar ve sosyal imkanlar bakımından bazı sorunlarla karşılaşılmaktadır. Beslenme kategorisinde en çok belirtilme sıklığını gösteren 'Okulda yemekhanenin olmaması' sorunu da bunun bir kanıtıdır. Akgül ve Yılmaz (2021), tarafından incelenen tezlerde de yemekhanenin olmaması alanyazını destekler niteliktedir. Okullar fiziki yapı ve donanımlar ile desteklenlendiğinde okula olan ilgi ve aidiyet duygusunun arttığı vurgulanmaktadır (İlhan Uryan, 2021). Okulların ilk yapım aşamasında planlamanın güzel yapılması bu sorunun azalmasını sağlayabilir ve böylelikle öğrencilerin okula olan sahiplenme duygusu motive edilmiş olur. Belirtme sıklığının ikinci ve üçüncü sırasında yer alan "Okulda verilen yemeklerin kaliteli olmaması" ve "Okulda verilen yemeklerin yeterli olmaması" sorunu Seçer ve Yanpar Yelken (2009) ve Bilek ve Kale (2012) tarafından yapılan çalışmalar ile desteklenmektedir. Yemek şirketlerinin kar gütmeye amaçlı malzemeden kısması veya kaliteli ürün kullanmaması öğrencilerin yemekleri çöpe atmasına neden olduğu vurgulanmaktadır. Bazı durumlarda ise öğrenci yemek miktarını fazla bulmasından kaynaklı yemeğı çöpe dökmektedir. Burada fark etmeliyiz ki savurganlık ve yemeğın yeterli olmaması arasında çok ince bir çizgi var.

Bu çalışmada Dersler kategorisi sorunları arasında en sık belirtilen "Sabah erken kalkmaktan kaynaklı dikkat dağınıklığı" aslında bir uyku sorunudur. Şahin, Bozkurt ve Karabekiroğlu (2018), tarafından yapılan çalışmada verdikleri klinik öneriler başlığı altında yer alan uyku saatinin ve döngüsünün doğru planlanması uyku problemi ile başa çıkılmasını ve böylelikle dikkat dağınıklığının yönetilmesine katkı sağlamaktadır. Bu durumda taşımali gelen öğrencilerin uyku periyotlarını kendi vücut ihtiyaçlarına göre planlayıp ona göre bir düzen

oluşturmaları gerekmektedir. Aslında bakıldığında bu sadece taşımali öğrenciler için değil tüm öğrenciler için gerekli görülebilecek bir uygulama niteliği taşımaktadır. Hatta bunu sınırlandırmak yerine tüm bireyler için geçerlidir denilebilir. Sorunlar içerisinde belirtilme sıklığı ikinci ve üçüncü sırada yer alan “Dersleri destekleyici kurslara katılamaması” ve “Ders dışı etkinliklere katılinılamaması”dır. Bu sorunları destekler nitelikte Kaya (2006), tarafından yapılan çalışmada taşımali eğitim gören çocukların okulda yapılan etkinliklere katılma istekleri olmasına rağmen ulaşım sıkıntısından dolayı katılamadıkları bulgusuna ulaşmıştır.

Okula uyum kategorisinde yer alan “Taşımali öğrenciler ile merkez okul öğrencilerinin kaynaşma gücülüğü” sorunu literatürde en fazla tekrarlanan sorun olarak görülmektedir. Claes’in (2010) çalışmasında yeni roller ve standartlar bünyesinde okula uyum zorluğu yaşayan öğrencilerin akademik başarılarında da zorluklar yaşanabileceğinden bahsedilmektedir. Bu durumda literatürde karşımıza çıkan diğer okula uyum sorunlarını desteklemekte ve bu durumun akademik bir sorun olarak görülmesini sağlamaktadır. Çalışma koşullarında; ırk, etnik yapı, dil, cinsel yönelim, cinsiyet, yaş, engelli olma, sosyal sınıf, dinsel yönelim ve diğer kültürel boyutları içeren çok yönlü bir sınıf ortamında oryantasyon eğitimi alınır ise oryantasyon eğitiminin amacını gerçekleştirmeye yardımcı olacaktır (Çoban, Karaman ve Doğan, 2010). Eğer böyle bir ortamda oryantasyon eğitimi verilmez ise bilgilerin yanlış aktarılması ve tam olarak doğru olmayan bilgilerin, deneyimlerin aktarılması da söz konusu olabilecektir (Tiyek, 2014). Örneğın bizde sorun olarak yer alan “Taşıma ile gelen öğrencilere oryantasyon çalışması yapılmaması” öğrencilerin akademik olarak desteklenmediğinin bir kanıtıdır. Taşımali gelen öğrencilerin taşıma merkezi okulda kendileri için birçok deneyim yaşadıkları ve bu deneyimler ile değişime uyum sağlamlarını gerektiren bir süreçtir (Kahraman, Şen, Alataş, & Tütüncü, 2018). Bu sürecin en başından itibaren Öğle arasında öğrencilerin denetimsiz kalmasını engelleyen planlamaların yapılması hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin uyum içerisinde çalışmasını mümkün kılan ortamı oluşturacaktır.

Okul- veli ilişkisi kategorisinde yer alan “Ailenin öğretmenler ile görüşmek için okula yeterince gidememesi” denildiğinde aklımıza aile katılım kavramı gelmektedir. Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010) tarafından yapılan çalışmada aile katılımına ihtiyaç duyulmasının sebebi nitelikli eğitime ulaşmaktır. Nitelikli eğitim veli ve öğretmen arasında gerçekleşmesi gereken sağlıklı iletişim ve iş birliği ile sağlanmaktadır. Fakat literatürde taşımali eğitimde karşımıza çıkan okul-veli ilişkisi konularının önemsenmediği Yurdabakan ve Tektaş (2013) tarafından yapılan çalışma ile desteklenmektedir. Can (2022) tarafından yapılan çalışmada bunu destekler nitelikli taşımakla birlikte veli kavramının anne-baba olarak görüldüğü aile katılımı yerine sadece anne

katılımının gerçekleştiği vurgulanmaktadır. Velilerin köy ortamında yaşadığını düşündüğümüzde bu durum makul gelebilmektedir. Köylerde var olan bağ-bahçe ve hayvan işlerinin devam ettirilmesi süreklilik gerektirdiğinden köyden ayrılamama durumu ve kendi aracı olmayan velilerin köyden saat başı araç bulamaması Çavuşoğlu ve Dönmez (2018), tarafından yapılan çalışma ile de aile katılımını aksatan nedenler arasına girmektedir. Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010) tarafından da belirtildiği gibi aile katılımını arttırıcı etkinliklerin düzenlenmesi, bunun sadece veli toplantısı bünyesinde olmaması okuldaki iş birliği ve disiplini sağlamanın yollarından biri olacaktır. Unutulmamalıdır ki aile katılımının en birinci olayı iletişimdir. Aile katılımı velinin okula gelmesi demek değildir. Öğretmenler bu konuda velileri destekleyerek farklı yollar ile iletişim kurabilmeli ve böylelikle zaman içerisinde velinin fiili anlamda okula gelmesi gönüllülük kazandırılabilir.

Ekonomi kategorisinde yer alan “Taşımali ilköğretim için devletin yaptığı harcamanın yetersiz oluşu” belirtilme sıklığı en fazla olan sorundur. Türkiye Cumhuriyeti Devleti fırsat ve imkân eşitliğini sağlamak amacı ile herkese eşit eğitim sunmak amaçlı taşımali eğitimi uygulamaktadır. Fakat Cesur (2021) ile Yurdabakan ve Tektaş (2013) tarafından yapılan çalışmalarda taşımali eğitimin fırsat eşitliği sağlamadığına yönelik bulgulara da yer verilmiştir. Buradaki katılımcılar taşımali eğitim için harcanan bütçenin köyde okul açılması için harcanması görüşünü savunmaktadırlar. Böylece yaşanan sorunlar en aza indirilerek aile katılımı ile birlikte bütçenin yeterli olacağı vurgulanmaktadır.

5. Öneriler

Taşımali eğitim sorunlarına yönelik ulaşılan sorunların tekrarlanmaması ve başarılı bir şekilde sürdürülebilmesi amacı ile elde edilen sonuçlar üzerinden aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

- “Okul servis araçları Hizmet Yönetmeliği”nde servis araçlarının uygunluğu ve servis şoförlerinin eğitimi konularında açıklamalar yer almalıdır.
- Öğrencilere eğitim-öğretim yılı başında okula uyum çalışmaları yapılmalı, oryantasyon eğitimi verilebilir.
- Taşımali eğitim uygulaması ile ilgili daha geniş kapsamlı, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin yanında veli, idareci, servis şoförü görüşlerini de dikkate alan bir çalışma yapılabilir.
- Eğitim ve öğretim yılı başında velilere öğrencilerin yemek alışkanlıklarını belirleyen bir form dağıtılması ile birlikte, yemek israfının önüne geçilme çalışmaları yapılabilir.

• Kalan yemeklerin hayvan barınaklarına gönderilmesi ile ilgili belediyelerle protokol imzalanabilir.

• MEB Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi' nde yer alan kurs günü, kurs saati, kurs süresi gibi kriterlerin belirlenmesinde taşımali eğitimi de göz önüne alan bir düzenleme yapılması öğrenciler arasında sosyalleşme imkanı sağlayacaktır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Yazarlar bu çalışmalarında herhangi bir şekilde çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ BEYANI

Yazarlar bu çalışmalarında araştırma ve yayın etiğine uyulduğunu beyan eder.

YAZAR SORUMLULUK BEYANI

Yazarlar bu çalışmanın "Kavramsal Çerçeve, Yöntem tasarımı, Veri Analizi ve Yazılım" kısmının Maide KÜÇÜKKARIŞ, "Kavramsal Çerçeve, Yöntem tasarımı, Veri Analizi ve Yazılım, İnceleme ve Düzenleme" kısmının Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ tarafından yapıldığını beyan ederler.

REFERENCES/KAYNAKLAR

- Akgül, P. & Yılmaz, M. (2021). Türkiye'de 2005-2020 yılları arasında taşımali eğitim uygulamasına yönelik yapılmış ve ulusal tez merkezinde erişime açık olan lisansüstü tezlerin içerik analizi. *International Social Sciences Studies Journal*, 7(85), 3061-3074
- Akkır, R. (2020). *Taşımali ilköğretim okullarının maliyeti ve sorunları (Denizli-Acıpayam ilçesi örneği)*. Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Aktaş, A. M. (2022). *Öğretmenlerin taşımali eğitim uygulaması hakkındaki görüşleri*. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Akyol, A. (2016). *Denizli İli-Honaz İlçesinde taşımali ilköğretim*. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Argon, T. & Kıyıcı, C. (2012). İlköğretim kurumlarında ailelerin eğitim sürecine katılımlarına yönelik öğretmen görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 80-95.
- Arı, A. (2003). Taşımali ilköğretim uygulaması (Uşak örneği). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1). 101-115.
- Aycan, N., & Cankurt, S. (2005). Taşımali ilköğretimin Bazı Sorunları: "Kütahya/Aslanapa-Tavşanlı İlçeleri Örneği". *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 30(319), 14-19.
- Aydin Timur, H. (2017). *Taşımali eğitim sistemi uygulamasının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi.

- Aydın, A. (2000). Zorunlu temel eğitim uygulaması ve çözüm bekleyen sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(8), 98-103.
- Bakırcı, M. (2019). Ulaşım ve Coğrafya: Türkiye’de Ulaşım Coğrafyası Literatür Analizi. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 17(34), 381-420.
- Bilek, E. & Kale, M. (2012). Taşıma Merkezi Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Taşımali Eğitim Uygulaması. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 32(3). 609-632.
- Bohn, A.P. & Sleeter, C.E. (2000). Multicultural education and the standards movement: A report from the field. *Phi Delta Kappan*, 82(2), s.156-161. 13 Haziran 2022 tarihinde ProQuest veritabanından alınmıştır.
- Budak, Y. (2009). Mesleki eğitimde ihtiyaç analizi ve işlevsel eğitim programı. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 245, 65-75.
- Can, M. C. (2022). *Köy okullarında yaşanan sorunlar ve taşımali eğitime yönelik veli, öğretmen ve yönetici görüşleri*. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Çavuşoğlu, D. & Dönmez, B. (2018). Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre Pazarcık’ta taşımali eğitim uygulaması. *Journal of Theoretical Educational Science*, 11(4), 646-675.
- Cesur, A. (2021). *Fırsat Eşitliği Temelinde Taşımali Eğitim Uygulaması: Kızıllırmak İlçesi Örneği*. 9. Türkiye Lisansüstü Çalışmaları Kongresi - Bildiriler Kitabı-IV, 125-137.
- Çetinkaya, M., & Üzümcü, M. (2021). Taşımali eğitim üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi. *Siirt Eğitim Dergisi*, 1(2), 1-16.
- Cinoğlu, M., Öztürk, M., & Demir, H. (2014). Birecik’te taşımali eğitim uygulamalarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 211-229.
- Cırık, İ. (2008). Çok Kültürlü Eğitim ve Yansımaları/Multicultural Education and Its Reflections. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi(H.U. Journal of Education)*, 34(27)-40.
- Claes, B. (2010). *Transition to kindergarten: The impact of preschool on kindergarten adjustment*. (Master Thesis). Alfred University. New York.
- Çoban, S., Karaman, G.S., Doğan, T. (2010). Öğretmen Adaylarının kültürel Farklılıklara Yönelik Bakış Açılarının Çeşitli Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 1(1), 125-131
- Creswell J.W. (2017). Nitel Yöntemler. Yüksel DEDE (Ed.), *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (s.183-213). Ankara: Eğitim Kitap Yayıncılık.
- Delara, E. W. (2008). Bullying and aggression on the school bus: School bus drivers' observations and suggestions. *Journal of School Violence*, 7(3), 48-70.
- Demir Başaran, S. ve Narinalp Yıldız, N. (2017). Türkiye’de ortaokullarda uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğretmen görüşleri. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 8(29), 1152-1173.
- Ekici, S. (2018). *Taşımali eğitimde 5. 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin ulaşım ve beslenme ile ilgili görüşleri (Denizli İli Çal İlçesi örneği)*. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

- Elagöz, Z. (2022). Eğitim Yöneticileri ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitim Kapsamındaki Öğrencilerin Eğitim Öğretim Motivasyonlarını Artırıcı Çalışmalarının Öğrenci Başarısına Etkisinin İncelenmesi. *Academic Social Resources Journal*, 7(39), 766-776.
- Elçiçek, Z. & Kaplan, U., (2021). Taşımali eğitim uygulamalarına yönelik öğretmen değerlendirmeleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(27), 202-219.
- Erdoğan, Ç., & Demirkasimoğlu, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), 399-431.
- Galliger, C. C., Tisak, M. S., & Tisak, J. (2009). When the wheels on the bus go round: Social interactions on the school bus. *Social Psychology of Education*, 12(1), 43-62.
- Göksoy, S. (2013). Türkiye ve Avrupa birliği ülkelerinde zorunlu eğitim uygulamaları. *Asya Öğretim Dergisi*, 1(1), 30-41.
- Gülmez, E. (2020). İlkokullarda taşımali eğitim uygulamasına yönelik görüşler (Denizli İli Buldan ilçesi örneği). *Milli Eğitim Dergisi*, 49(228), 437-461.
- Haşhaş, Y. (2022). *Taşımali eğitimde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Denizli ili-Tavas ilçesi)*. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Henderson, B. (2009). The School Bus: A Neglected Children' s Environment. *Journal of Rural Community Psychology*, 12(1), 1-11.
- İlhan Uryan, H. (2021). *Okulların fiziki ve donatım yeterliklerine yönelik okul yöneticilerinin görüşleri*. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- İnan, M. & Demir, M. (2018). Eğitimde fırsat eşitliği ve kamu politikaları: Türkiye üzerine bir değerlendirme. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(2), 337-359.
- Işık, H., & Maya, İ. (2003). Taşımali ilköğretim uygulaması ve bu uygulamaya son verilmesiyle ilgili veli görüşleri. *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(2), 285-296.
- İyibaş, M. A. (2017). *Taşımali eğitim: Öğretmen ve öğrenci görüşleri*. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin.
- Kahraman, P. B., Şen, T., Alataş, S., & Tütüncü, B. (2018). Okul öncesi dönemde okula uyum sürecine ilişkin öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 681-701.
- Karakütük, M. (1996). *Taşımali ilköğretim uygulaması ve sorunları: "Sincan ilçesi örneği"*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler*, Ankara. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaya, A., & Aksu Bilgin, M. (2009). Fırsat ve olanak eşitliğinin sağlanmasında bir adım olarak taşımali eğitim. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (elektronik)*, 8(27), 177-189.
- Kaya, İ. (2010). *Taşımali eğitimin yönetimi ve sorunları: Adıyaman ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Kaya, N. Ç. (2006). Taşımali eğitim programındaki ilköğretim öğrencilerinin durumları: Silopi köyleri örneğinde bir sosyal değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 46(2), 105-116.

- Kiral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Küçüksüleymanoğlu, R. (2006). Taşımali eğitim (Bursa ili örneği). *İlköğretim Online*, 5(2), 16-24.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2012). *12 yıllık zorunlu eğitim: Sorular-cevaplar*. Erişim adresi: http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12Yil_Soru_Cevaplar.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği (26.02.2022-29116 sayılı RG).
- Örs, Ç., Erdoğan, H., & Kipici, K. (2013). Eğitim yöneticileri bakış açısıyla 12 yıllık kesintili zorunlu eğitim sistemi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 131-154.
- Ozan, Ö. (2015). *Kırsal eğitim ortamlarının bilgi ve iletişim teknolojileri yoluyla iyileştirilmesi: Eskişehir taşımali ilköğretim uygulaması örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürk, H. (2014a). İlkokul ve ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin velilerinin taşımali eğitime ilişkin görüşleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 205-224.
- Öztürk, H. (2014b). Küreselleşme ve Ağ Topluları Odağında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile Eğitim. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 3(1), 224-237.
- Polat, İ., & Kılıç, E. (2013). Türkiye’de çok kültürlü eğitim ve çok kültürlü eğitimde öğretmen yeterlilikleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 352-372.
- Recepoğlu, E. (2009). Taşımali ilköğretim uygulaması ve karşılaşılan sorunlar: Kastamonu ili örneği. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 427-444.
- Recepoğlu, E. (2013). Türkiye’de taşıma ve taşıma araçları ile ilgili sorunlara ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve araç sürücülerinin algıları. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 2(2), 123-144.
- Şahban, B. (2016). *Taşımali eğitim sistemine ilişkin veli görüşleri (Merkezefendi ilçesi Göveçlik mahallesi örneği)*. Yayınlanmamış Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Şahin, B., Bozkurt, A., & Karabekiroğlu, K. (2018). Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklarda Uyku Sorunları. *Düzce Medical Journal*, 20(3), 81-86.
- Şahin, S., & Avan, Y. Öğrencilerin güvenli taşınmasında sorunlar ve çözüm önerileri. *Journal of Institute of Economic Development and Social Researches*, 4(10), 440-447.
- Şan, A. (2012). *İlköğretimde taşımali eğitim öğrencilerinin sorunları*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Seçer, M., & Yanpar Yelken, T. (2009). İlköğretim 6.-7.-8. sınıf öğrencilerinin taşımali eğitimde karşılaştığı sorunlar (Gülнар örneği). *İlköğretim Online*, 8(1), 2-13.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M., & Dünder, H. (2014). Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173). 428-449.
- Sims, B. K. (2014). *Driving and thriving: School bus drivers and the behavior management strategies they use (Doctoral dissertation)*. Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3582994)
- Şimşek, A., & Büyükkıdık, S. (2017). Öğretmen ve Öğrenci Görüşleriyle Taşımali Eğitim Uygulaması Değerlendirilmesi: Bozova İlçesi Örneği. *İlköğretim Online*, 16(1), 15-34.

- Soğancı, Y. (2022). *Taşımali eğitimde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Denizli ili-Çardak ve Bozkurt ilçeleri)*. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Sümer, N. (1998). Bir kül tür ürünü olarak hukuk. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 38(1-2), 314-321.
- Tiyek, R. (2014). Oryantasyon Eğitim Programı Etkinliğinin Değerlendirilmesi: Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 335-353. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/jiss/issue/25892/272849>
- Topçu, R., & Çoruh, E. (2021). 2008-2018 Yılları Arasında Türkiye’de Trafik Kazaları. In *International Conference on Design Research and Development*, 15(18), 21-28.
- Tümkaya, S., & Ulum H. (2020). Taşıma yoluyla eğitime erişim uygulamasında ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 853-868.
- Tuna, A., Biber, A. Ç., Polat, A. C., Altınok, F., & Küçüköğlü, U. (2017). Ortaokullarda uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarına dair öğrenci görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 103-119.
- Turan, S. (2011). *Taşımali ilköğretim uygulamasında karşılaşılan güçlükler (Zonguldak ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Uraslu, T. (2017). Taşımali ilkokullarda Müdürlerin Karşılaştıkları Sorunların Belirlenmesi. Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi, Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi, 1(1), 40-43.
- Uslu, Ö. (2017). *İlköğretimde taşımali eğitim uygulaması*. Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Yavuzarslan, H., Sağ, M., Çakmak, N. N., Ceylan, G., Şenoğlu, Ö., & Semerci, Ç. (2019). Taşımali eğitime yönelik öğrenci görüşleri: Bartın il merkezi örneği. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 1-11.
- Yeşilyurt, M., & Orak, S. (2007). İlköğretimde taşımali eğitim araştırması Van il merkezi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 197-213.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (11. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, R. (2017). Toplumsal Kuralların Ahlaki Temeli: " Öyle Eyle ki...". *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(15), 98-108.
- Yurdabakan, İ., & Tektaş, M. (2013). Taşımali ilköğretim öğrencilerinin taşımali eğitime ilişkin görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(3), 511-527.
- Yurtbakan, E., & Altun, T. (2016). Taşımali eğitimle öğrenim gören öğrencilerin başarılarına ilişkin eğitimcilerin görüşleri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 3(2), 753-768.
- Zars, B. (1998). Long rides, tough hides: Enduring long school bus rides. The Rural School and Community Trust. [ERIC - ED432419 - Long Rides, Tough Hides: Enduring Long School Bus Rides.](https://eric.ed.gov/?id=ED432419) 1998. Retrieved 18 Ağustos 2022.